

COORDONATORI

Oana-Mirela PAHON

Nicoleta SAVU

COMPETENȚELE PROFESORILOR ÎNTR-O EPOCĂ A SCHIMBĂRII

**Publicație serială online
Nr. 1-2/ 2020**



**INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN
CONSTANȚA**

COMPETENȚELE PROFESORILOR ÎNTR-O EPOCĂ A SCHIMBĂRII

Nr. 1-2/ 2020

REVISTĂ CU LUCRĂRI METODICO-ȘTIINȚIFICE

Referent științific: **Anca Iuliana DRAGOMIR**

Coordonatori: **Oana Mirela PAHON** și **Nicoleta SAVU**

Tehnoredactare: **Oana Mirela PAHON** și **Nicoleta SAVU**

Ediția I

Nr. 1-2/ 2020

Constanța

ISSN 2734 – 4940

ISSN-L 2734 - 4940

Revista *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării* este produsă de Proiectul Erasmus+ cu același nume, număr de referință **2019-1-RO01-KA101-061572**. Acest proiect este cofinanțat cu sprijinul Comisiei Europene prin programul Erasmus+. Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației.



CUPRINS

INTRODUCERE

1. *Importanța implementării proiectelor europene în dezvoltarea competențelor profesionale și personale ale cadrelor didactice*, Prof. Sorin MIHAI, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
2. *Valențele educației incluzive*, Prof. Anca Iuliana DRAGOMIR, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
3. *Importanța logopediei*, Prof. Logoped Irinela NICOLAE, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
4. *Balbismul, tulburare de comunicare cu efecte profunde în plan emoțional*, Prof. Oana Mirela PAHON, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
5. *Terapia logopedică a balbismului*, Marinela-Natalia MREJERU, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
6. *Profilul psihologic al copiilor supradotați*, Prof. Nicoleta SAVU, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
7. *Demersuri didactice și pedagogice spre clasa incluzivă – curs de dezvoltare profesională*, Prof. Daniela STAN, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
8. *Experiențe noi dobândite în Kalamata, regiunea măslinelor*, Prof. Veronica NEGUȚU, Inspectoratul Școlar Județean Constanța
9. *Activitate outdoor în vechiul oraș Messini*, Prof. Bogdana Raluca ȚAPICU, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Delfinul* Constanța
10. *Experiența Erasmus+ în Grecia*, Prof. Marian AVRAM, Școala Gimnazială Nr. 43 *Ferdinand* Constanța

11. *Kalamata – o veritabilă experiență profesională*, Prof. Luminița IVAN, Școala Gimnazială Nr. 1 Peștera
12. *La pas prin Kalamata. despre educație și nu numai*, Prof. Elena MANEA, Școala Gimnazială *Viceamiral Ioan Murgescu* Valu lui Traian
13. *Dezvoltare profesională pe tărâmurile grecești*, Prof. Laura Magdalena BORCEA, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Maria Montessori* Constanța
14. *O perspectivă de ansamblu asupra mobilității Erasmus+ din Kalamata*, Prof. Diana-Maria NEGRU, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Albatros*, Constanța
15. *Kalamata 2020 – o experiență memorabilă!*, Prof. Iulia BUCURENCIU, Școala Gimnazială Nr. 40 *Aurel Vlaicu* Constanța
16. *Management educațional și leadership școlar*, Prof. Cosmina TIFU, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Delfinul* Constanța
17. *Management versus leadership în educație*, Prof. Ionel DEDU, Școala Gimnazială *Viceamiral Ioan Murgescu* Valu lui Traian, Constanța
18. *EFT – Emotional Freedom Techniques. Tehnici de eliberare emoțională*, Prof. Daniela PETROȘAN, Școala Gimnazială *Viceamiral Ioan Murgescu* Valu lui Traian, Constanța
19. *Părăsirea timpurie a școlii ca prioritate europeană*, Prof. Ana Adina PETROȘAN, Școala Gimnazială Nr. 40 *Aurel Vlaicu* Constanța
20. *Acupunctură psihologică*, Prof. Mariana-Geanina ZAHARIA, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Albatros*, Constanța



Autorii articolelor își asumă integral conținutul materialelor trimise. Coordonatorii nu răspund pentru autenticitatea/ paternitatea articolelor semnate, această responsabilitate revenind implicit autorilor. Coordonatorii nu își însușesc punctele de vedere și opiniile autorilor, prezentate în articolele publicate.

Revista *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării* este o publicație serială online pe <https://isjctaproiecteeduc.wixsite.com/cp2s>

INTRODUCERE

Revista *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării* reprezintă unul dintre produsele Proiectului Erasmus+ ce poartă același titlu, cu numărul de referință **2019-1-RO01-KA101-061572**. Acest proiect este dezvoltat într-un consorțiu școlar alcătuit din șapte instituții de învățământ din mediul rural și urban al județului Constanța, fiind coordonat de Inspectoratul Școlar Județean Constanța.

Erasmus+ este programul Uniunii Europene pentru educație, formare, tineret și sport în Europa. Erasmus+ își propune să contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020 pentru creștere economică, locuri de muncă, echitate și incluziune socială, precum și ale cadrului strategic ET2020 pentru educație și formare. Programul Erasmus+ oferă posibilitatea participanților direcți de a își dezvolta competențele pe toate cele trei componente (cunoștințe, abilități, atitudini) precum și de a face schimb de experiențe cu persoane cu interese similare din alte țări. Erasmus+ oferă organizațiilor școlare un suport financiar cu scopul de a își dezvolta capacitatea managerială de a răspunde mai bine nevoilor beneficiarilor pe care îi deservesc și comunităților pe care le sprijină prin proiecte internaționale.

Această revistă reunește articole metodico-științifice și experiențele valoroase ale cadrelor didactice formate în cadrul proiectului prin intermediul cursurilor de formare și dezvoltare profesională organizate în statele Uniunii Europene. Revista se adresează cadrelor didactice, managerilor și inspectorilor școlari, elevilor și părinților, precum și tuturor celor interesați de educație în general.

Pentru mai multe informații, vizitați <https://isjctaproiecteduc.wixsite.com/cp2s>

PROIECT ERASMUS+**COMPETENȚELE PROFESORILOR ÎNTR-O EPOCĂ A SCHIMBĂRII****Acronim:** cp@s**Titlul în limba engleză:** *Teacher competences in an era of change***Nr. 2019-1-RO01-KA101-061572****Perioadă de implementare: 01.09.2019 – 28.02.2021****INSPECTORATUL SCOLAR JUDEȚEAN CONSTANȚA – coordonator lider**www.isjcta.ro<https://m.facebook.com/Inspectoratul-%C8%98colar-Jude%C8%9Bean-Constan%C8%9Ba-102160544830127/>**Partenerii consorțiului școlar**

- 1. ȘCOALA GIMNAZIALĂ VICEAMIRAL IOAN MURGESCU Valu lui Traian**
www.scoala-murgescu.ro
- 2. ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 43 FERDINAND Constanța**
www.scoalaferdinand.ro
- 3. ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.40 AUREL VLAICU Constanța**
www.aurel-vlaicu.ro
- 4. CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ALBATROS Constanța**
www.centrul-scolar-albatros.ro
- 5. CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ DELFINUL Constanța**
www.cseidelfinul.ro
- 6. CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ M. MONTESSORI Constanța**
www.cseimontessori.eu
- 7. ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 Peștera**
<https://www.facebook.com/%C5%9Ecoala-Gimnazial%C4%83-Nr1-Pe%C8%99tera-392617520856912/>

Proiectul vizează:

- Părăsirea timpurie a școlii / combaterea eșecului în educație
- Acces pentru grupurile dezavantajate
- Programe de învățare / metode educaționale / cursuri de perfecționare noi și inovatoare

Scopul proiectului:

➤ creșterea calității serviciilor educaționale prin dezvoltarea competențelor profesionale și personale ale personalului didactic, prin cursuri finanțate de Programul Erasmus+, necesare reducerii abandonului școlar și îmbunătățirii rezultatelor școlare ale elevilor din grupurile de risc și crearea unui mediu pozitiv în școală.

Obiectivele proiectului:

I. Dezvoltarea abilităților personalului didactic de a utiliza metode de lucru moderne, adaptate la nevoile clasei, curriculumului și la condițiile școlii, de a interacționa cu elevii, pentru reducerea abandonului școlar cu cel puțin 30% și îmbunătățirea rezultatelor școlare cu 50% a elevilor din grupurile de risc;

II. Încurajarea cooperării personalului didactic din diferite școli de a iniția activități sau proiecte pentru crearea unui climat pozitiv în clasă și în școală;

III. Îmbunătățirea relației școală - familie în șapte școli membre din consorțiu și la nivelul Inspectoratului Școlar Județean Constanța, ca urmare a implicării active a 26 din personalul format prin proiect;

IV. Dezvoltarea competențelor europene de management educațional a nouă manageri școlari pentru crearea a unui mediu de învățare eficient prin adaptarea la nevoile individuale, cognitive și emoționale ale elevilor și dezvoltarea abilităților de colaborare cu familiile elevilor și comunitatea locală.

Cursurile de formare și perfecționare sunt organizate la centre de formare a personalului didactic și de conducere din Grecia și Spania, la care participă 26 de cadre didactice, inspectori și manageri școlari din opt instituții de învățământ din mediul rural și urban al județului Constanța. Cursurile se desfășoară în perioada 2019 - 2021.

1. *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*
2. *Educational Management & School Leadership*
3. *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*
4. *Strategies for improving classroom atmosphere and student motivation in schools: A modern Challenge for teachers*

Partenerii străini, furnizori de cursuri de formare și perfecționare pentru cadrele didactice și manageri școlari:

1. **AREADNE LIFELONG LEARNING CENTRE** din Kalamata, Grecia
Website: www.areadne.eu
2. **CERVANTES TRAINING** din Madrid, Spania
Website: www.cervantestraining.eu

Produsele finale ale proiectului:

1. **Programă pentru activitate opțională, nivel primar**, care dezvoltă elevilor competențe transcurriculare;
2. **Programă pentru activitate opțională, nivel gimnazial**, care dezvoltă elevilor competențe transcurriculare;
3. **Programă pentru activitate opțională, cu scop remedial;**
4. **Programă pentru activitate opțională, limba engleză**, clasa a VI-a;
5. **Programă pentru activitate opțională, limba română**, clasa a VI-a;
6. **Programă pentru activitate opțională, TIC**, clasa a VI-a;
7. **Mapă cu 10 materiale** utile managementului clasei (tehnici, strategii, instrumente de lucru) pentru crearea unei atmosfere bune în timpul lecțiilor;
8. **Mini-dicționar cu pictograme/ desenele copiilor** (printare 16 bucăți și tip eBook publicat online);
9. **Ghidul satului/ orașului** meu pentru familia mea;

10. Jurnalul proiectului;

11. Ghid de activități care promovează coeziunii sociale, egalitatea de șanse și respectarea diversității (publicat online, cu accesare și descărcare gratuită de către persoanele interesate);

12. Revista proiectului (publicată online, cu accesare și descărcare gratuită);

13. Website-ul proiectului;

14. TwinSpace Proiect *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării;*

15. Proiect eTwinning 1 *Teacher competences in an era of change;*

16. Proiect eTwinning 2 *Incluziunea persoanelor cu nevoi speciale, comportament problematic și dificultăți de învățare.*

Activități cu elevii, deschise comunității școlare și locale:

- **Activități în aer liber** (elevi și familie) – drumeție/ excursie tematică/ competiție sportivă/ jocuri sportive și de mișcare/ jocuri senzoriale și distractive/ picnic și competiții sportive;
- **Activități non-formale** intitulate *Ziua familiei;*
- **Activități** intitulate *Diversitate = Egalitate* care promovează egalitatea de șanse și respectarea diversității;
- **Ateliere ludice** cu jocuri și marionete;
- **Concursuri pentru elevi** – IT/ limba engleză/ antreprenoriat/ desen/ pictură/ activitate practică/ activitate practic-gospodărească.

IMPORTANȚA IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR EUROPENE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE ȘI PERSONALE ALE CADRELOR DIDACTICE

Prof. Sorin MIHAI

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

În dinamica societății actuale se remarcă o preocupare intensă a multor factori interesați de educație, în special din partea Uniunii Europene, care acordă un sprijin extraordinar prin cofinanțarea proiectelor educaționale de parteneriat strategic în domeniul formării profesionale și educației școlare, desfășurate în beneficiul cadrelor didactice și elevilor. La nivelul țărilor europene există o preocupare susținută pentru reformarea sistemelor de învățământ, bazată pe colaborare internațională, fiind adoptate o serie de recomandări, declarații și hotărâri comune, și măsuri de armonizare a legislației și practicilor în direcția valorilor de îmbunătățire a calității educației, ca premise pentru ridicarea nivelului de dezvoltare a societății și a calității vieții în Uniunea Europeană. Schimburile de bune practici la nivel internațional, ca și componentă a circuitului metodologic de perfecționare profesională, determină cultura autonomiei cadrului didactic, devenind expresia transformărilor inovatoare promovate în cadrul procesului de învățământ și a cercetărilor pedagogice.

Noul Program Erasmus+ al Uniunii Europene își propune în continuare să sprijine acțiunile în educație pentru perioada 2021-2027, să ofere cadrelor didactice oportunitatea de a-și îmbunătăți competențele și să sprijine organizațiile școlare în a se implica activ și creativ în parteneriate transnaționale și să împărtășească practici inovatoare în domeniul educației. Proiectele europene cofinanțate de Uniunea Europeană prin Programul Erasmus+ reprezintă la momentul actual șansa și oportunitatea unităților de învățământ de a-și pune în aplicare țintele strategice proiectate, de a rezolva sau/ și elimina deficiențele existente, dar mai ales de a beneficia de experiențe didactice și manageriale la nivel european și crește calitatea serviciilor educaționale oferite.

Principiile comune ale Uniunii Europene pentru formarea și calificarea cadrelor didactice, elaborate de Comisia Europeană în anul 2005, se referă la următoarele aspecte

esențiale: pregătire profesională corespunzătoare, plasarea profesiunii în contextul educației pe tot parcursul vieții, mobilitatea profesională și profesiunea bazată pe parteneriat. Pentru respectarea acestor principii, competențele-cheie care îi vor fi necesare cadrului didactic sunt următoarele: să lucreze cu noi cunoștințe și tehnologii, să lucreze în echipă împreună cu alți specialiști, să lucreze cu și în societate. Activitatea profesorilor în direcția formării și dezvoltării tuturor acestor competențe profesionale va fi parte a educației pe tot parcursul vieții, care include atât formarea inițială pentru cariera didactică, cât și dezvoltarea profesională continuă.

Comportamentul didactic al profesorului trebuie să fie un factor de performanță ridicată pentru elevi, de aceea este necesar ca acesta să fie posesorul unor variate și profunde competențe profesionale. Perfecționarea profesională continuă este cea menită să dezvolte competențele necesare realizării multiplelor roluri profesionale, funcții și atribuții organizaționale nou-apărute, având un impact direct asupra organizației școlare și implicit asupra formării și dezvoltării elevilor. Este necesar ca activitățile de perfecționare să fie percepute ca un răspuns la nevoile instituționale, puternic corelate cu cele personale.

Autoperfecționarea este o chestiune legată de atitudine, de motivație, de deprindere, de voință și toate acestea nu se nasc, ci se formează, se cultivă. Autoanaliza devine instrumentul cu ajutorul căruia cadrul didactic determină direcția perfecționării sale, iar autocunoașterea în formarea și dezvoltarea profesională continuă este absolut necesară în asigurarea șanselor de succes în carieră. Cadrul didactic își trasează obiective de dezvoltare profesională la nivelul necesităților elevilor, părinților, organizației școlare din care face parte, precum și la nivelul exigențelor proprii, raportate la standarde specifice înalte.

Cadrelle didactice și managerii școlari trebuie să cunoască experiențe Erasmus+ valide și să învețe din rezultatele extraordinare înregistrate de organizațiile școlare la nivel local, național și european pentru a implementa propriile proiecte valoroase pentru întreaga comunitate școlară, menite să le îmbunătățească competențele personale și profesionale, să creeze legături internaționale puternice și să crească șansele de succes în carieră.

VALENȚELE EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Prof. Anca Iuliana DRAGOMIR

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

Principiile **Pilonului european al drepturilor sociale** subliniază faptul că:

Orice persoană are dreptul la educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții, incluzivă și de înaltă calitate, pentru a dobândi și menține competențe care îi permit să participe pe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă.

Indiferent de gen, origine rasială sau etnică, religie sau credință, handicap, vârstă sau orientare sexuală, orice persoană are dreptul la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește încadrarea în muncă, protecția socială, educația și accesul la bunuri și servicii disponibile publicului. Egalitatea de șanse a grupurilor subreprezentate trebuie încurajată.

Educația incluzivă se referă la faptul că diferiți și diverși copii învață împreună în aceeași grupă/ clasă, respectându-se principiul *școala pentru toți*. Incluziunea în educație este un aspect al incluziunii în societate. Educația incluzivă nu se referă, cum eronat adesea se crede, doar la copiii cu cerințe educaționale speciale. Incluziunea presupune oportunități reale de învățare într-un mediu dinamic, în care gradul de participare al elevilor la actul didactic crește.

OBIECTIVELE EDUCAȚIEI INCLUZIVE

- Educație și oportunități egale pentru toți
- Respectarea drepturilor copiilor
- Identificarea abilităților fiecărui copil
- Dezvoltarea conștiinței sociale
- Pregătirea pentru noi provocări
- Dezvoltarea apartenenței la un grup de covârșnici
- Îmbunătățirea calității educației

Cadrele didactice din învățământul de masă și cele pentru învățământul special conlucrează în beneficiul elevului, având același scop. Elevii cu cerințe educaționale speciale, beneficiari ai educației incluzive, au șansa de a se integra și adapta într-un mediu mai puțin restrictiv. Ceilalți elevi ai învățământului de masă au și ei acces la resurse suplimentare de învățare și metode și tehnici suport utilizate în educația incluzivă.

Beneficiul 1

- ✓ predarea-învățarea se desfășoară în grupuri mici sau individual;
- ✓ reducerea barierelor în învățare și creșterea gradului de participare;
- ✓ se produce învățarea reciprocă;
- ✓ evaluarea este formativă/ continua, feed-back-ul transmis imediat.

Beneficiul 2

- ✓ în sala de clasă sunt utilizate strategii de formare și dezvoltare a unui comportament pozitiv; aceste strategii sunt utile pentru toți elevii, nu doar pentru cei cu tulburări de învățare și atenție sau alte cerințe educaționale speciale;
- ✓ toți elevii clasei beneficiază de intervenție și suport.

Beneficiul 3

- ✓ școala și clasa incluzivă cuprinde o diversitate de elevi, ceea ce contribuie la formarea spiritului de toleranță, întrajutorare și acceptare în rândul acestora, reducând stigmatul;
- ✓ elevii descoperă unicitatea fiecăruia, particularitățile individuale și învață să respecte această diversitate;
- ✓ elevii descoperă că au multe aspecte în comun cu alți copii - pasiuni, activități preferate, necesități – indiferent dacă au sau nu cerințe educative speciale;
- ✓ este redus gradul de stigmatizare copiilor cu tulburări de învățare și atenție;
- ✓ elevii construiesc și întrețin prietenii cu ceilalți covârșnici.

Beneficiul 4

- ✓ în clasele incluzive este promovat modelul de **predare în echipă colaborativă** sau **co-predarea**, existând o echipă formată din cadrul didactic desemnat pentru susținerea activităților didactice și profesorul de sprijin;
- ✓ profesorii de sprijin intervin în anumite momente din timpul zilei în direcția susținerii predării-învățării;
- ✓ ambele cadre didactice sunt disponibile pentru toți elevii.

Suportul de specialitate – kinetoterapeuți, logopezi, meloterapeuți, ludoterapeuți, etc. – este adesea introdus în sala de clasă pentru a oferi sprijin tuturor elevilor. Rezultatul intervențiilor generale și specifice din partea specialiștilor contribuie la diminuarea sau chiar eliminarea stigmatizării copiilor cu cerințe educative speciale integrați în învățământul de masa.

Co-predarea – modalități variate de aplicare

<p>UN CADRU DIDACTIC PREDĂ – UN CADRU DIDACTIC OBSERVĂ</p>	<p>Cadrul didactic conduce actul de predare în timp ce profesorul de sprijin observă și consemnează date care trebuie revizuite după finalizarea lecției.</p>
<p>UN CADRU DIDACTIC PREDĂ – UN CADRU DIDACTIC ASISTĂ</p>	<p>Cadrul didactic se află în fața clasei și este preocupat de activitățile de predare, iar profesorul de sprijin se află permanent printre elevi și oferă sprijin.</p>
<p>AMBELE CADRE DIDACTICE PREDAU ÎN PARALEL</p>	<p>Clasa de elevi este divizată în două grupe. Ambele cadre didactice predau același conținut de învățare, fiecare pentru câte o grupă de elevi. Acest aspect contribuie la individualizarea învățării și tratarea diferențiată a elevilor. Este necesar ca profesorii să alterneze grupele de predare.</p>
<p>PREDAREA ÎN ECHIPĂ</p>	<p>Ambele cadre didactice predau elevilor același conținut de învățare, în același timp, procesul de învățare fiind abordat mai flexibil. Predomină calitățile umane, în special comunicarea, iar schimbarea ritmului, a stilului de predare au beneficiul de a capta atenția, de a menține interesul elevilor pe tot parcursul lecției. Predarea în echipă este o metodă modernă, ce presupune o organizare și proiectare complexă și este necesară sincronizarea cadrelor didactice.</p>
	<p>Ambele cadre didactice predau același conținut de învățare, aceluiași grup de elevi. Elevii petrec timp</p>

<p style="text-align: center;">STAȚIILE DE ÎNVĂȚARE</p>	<p>cu fiecare profesor în parte, aceștia reprezentând câte o stație de învățare, fixată într-o anumită zonă a spațiului sălii de clasă. O a treia stație poate fi adăugată pentru studiul independent sau munca individuală.</p>
<p style="text-align: center;">PREDAREA ALTERNATIVĂ</p>	<p>Un cadru didactic oferă instrucțiuni generale întregii clase de elevi, în timp ce celălalt cadru didactic lucrează în grupuri mici pentru a oferi informații/ indicații/ explicații suplimentare înainte de actul de predare sau după finalizarea acestuia, după caz.</p>

Beneficiul 5

- ✓ cadrul didactic are așteptări înalte pentru toți elevii săi;
- ✓ predarea diferențiată și co-predarea într-o clasă de învățământ de masă facilitează elevilor care urmează un *Plan individualizat de predare/ Program individualizat de intervenție* accesul la aceeași calitate a actului didactic și același conținut de învățare ca și colegii lor de clasă.

Școala incluzivă este o necesitate a sistemului de învățământ românesc actual și o provocare majoră pentru organizațiile școlare din întreaga lume. Organizația școlară incluzivă creează comunități care promovează respectul și toleranța pentru *diversitate*

IMPORTANȚA LOGOPEDIEI

Prof. Logoped Irinela NICOLAE

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

Limbaajul este haina gândirii.
Samuel Butler

Rolul limbajului și al comunicării este hotărâtor în formarea și dezvoltarea personalității omului, în îmbogățirea capacității acestuia de a intra în relație cu ceilalți, de a interacționa cu mediul, de a-l cunoaște și de a-l stăpâni prin explorări, încercări, exerciții. Însuși idealul educațional al școlii românești vizează formarea personalității autonome și creative, a unei personalități capabilă să anticipeze viitorul, să transforme prezentul în direcția anticipărilor sale, să descopere și să rezolve situațiile împreună cu ceilalți.

Logopedia este o știință ce are prin excelență un caracter aplicativ, fiind centrată pe copii, dar nu numai, deoarece în cazul acestora incidența tulburărilor de limbaj este mai mare, având în primul rând un scop educativ. Copiii trebuie să dobândească încă de la vârsta preșcolară capacitatea de a comunica cu cei din jur, de a-și exprima în mod inteligibil impresiile, gândurile, ideile, ceea ce va constitui o bază în activitatea școlară și apoi în activitatea și viață socială viitoare. De aceea este imperativă necesitatea însușirii vorbirii în mod sistematic, în cadrul grădiniței de copii și apoi în clasele primare.

În proiectarea și desfășurarea lecțiilor și activităților cu elevii se urmărește în permanență educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical, sintactic. Utilizând limbajul, copilul poate să gândească, să analizeze, să compare, să clasifice și să tragă concluzii asupra unor probleme ce se cer rezolvate. Obiectivele fixate pentru diferitele lecții urmăresc formarea și dezvoltarea capacității de a comunica cu cei din jur, de a exprima în mod inteligibil gânduri, idei, impresii și de a dezvolta relații sociale.

Deficiențele de limbaj, începând cu cele mai simple, provoacă, odată cu înaintarea în vârstă, dezorganizarea personalității și dezordini comportamentale. Imposibilitatea de a comunica prin limbaj atrage după sine stagnarea dezvoltării personalității copilului, ceea ce duce la modificarea relațiilor lui cu oamenii și cu realitatea înconjurătoare. Elevilor le este

periclitată adaptarea școlară viitoare și performanțele academice. De aceea, în centrul preocupărilor didactice trebuie să se afle și activitatea de prevenire și corectare a tulburărilor de limbaj la elevi. La preșcolari sunt adesea întâlnite dislalii simple, sigmatismul și rotacismul fiind cele cu frecvența cea mai mare.

În perioada de evaluare inițială a preșcolarilor și elevilor mici, la începutul fiecărui an școlar, se urmăresc cu foarte multă atenție toate aspectele limbajului copiilor – fonetic, lexical, semantic, gramatical – precum și capacitatea de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale. Rezultatele înregistrate sunt consemnate, sunt selectate modalități optime de intervenție în vederea recuperării limbajului și realizare a diagnosticului logopedic și a intervențiilor specifice terapiei tulburărilor de limbaj. și ulterior se elaborează un plan de intervenție personalizat pentru fiecare preșcolar sau elev cu tulburări de vorbire și proiecte de lecție și activitate terapeutică diferențiată, împreună cu cadrul didactic al grupei sau clasei. În activitățile zilnice se regăsesc zilnic metode și procedee cu caracter general utilizate în corectarea tulburărilor de limbaj oral și de scris-citit: gimnastica corpului și miogimnastica organelor aparatului fonoarticular, exerciții pentru dezvoltarea musculaturii degetelor și mâinii, exerciții pentru educarea respirației, exerciții de dezvoltare a auzului fonematic, exerciții pentru formarea și dezvoltarea capacității de orientare și structurare spațială. De asemenea, metodele și tehnicile psihopedagogice utilizate în psihoterapie sunt aplicate foarte des în activitățile logopedice proiectate: convorbiri, audiții, jocuri cognitive, de atenție, distractive, de mișcare, dramatizări, povești terapeutice etc.

Competențele profesionale ale logopedului se referă la capacități de proiectare, realizare și evaluare a activităților didactice, capacități și atitudini necesare activităților de consiliere parentală, precum și atitudine de comunicare deschisă, sinceră, receptivă și relații de colaborare și cooperare cu familiile copiilor, foarte bune competențe de comunicare și muncă în echipă alături de cadre didactice și alți colegi logopezi și psihologi. Competențele și abilitățile sociale personale sociabilitate, seriozitate, comunicare, creativitate, colaborare, spirit de echipă – sunt necesare profesionistului care trebuie să colaboreze și cu ceilalți logopezi și specialiști în domeniu, cu familiile și dascălii logopaților.

În relația cu elevii, logopedul trebuie să fie o persoană empatică, care să le ofere înțelegerea și sprijinul necesar în exprimarea liberă a personalității, să stimuleze dorința acestora de cunoaștere și învățare, să îi aprecieze în termeni pozitivi, marcând toate

performanțele și progresele înregistrate. Logopedul trebuie întotdeauna să fie preocupat să ofere un bun exemplu personal prin comportarea sa etică, exprimarea cursivă, expresivă și corectă, prin conduită și nivelul de cultură și inteligență.

Logopedia este domeniul de activitate care îl poate ajuta pe copil să depășească dificultățile de limbaj care pot perturba profund performanțele și adaptarea școlară, personalitatea și relațiile sociale, vârstele preșcolară și școlară mică fiind cele mai propice în acest sens. Parte a responsabilității devenirii umane ulterioare a pacienților săi de astăzi reprezintă angajamentul nescris al oricărui logoped. El este dator să încerce prin toate metodele și mijloacele de care dispune să determine schimbări pozitive care să îmbunătățească viața socială a pacientului său.

BALBISMUL, TULBURARE DE COMUNICARE CU EFECTE ÎN PLANUL EMOȚIONAL

Prof. Oana-Mirela PAHON

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

Limbajul, considerat a fi un ax al sistemului psihic uman, se află într-o strânsă legătură cu gândirea, ele evoluând prin intercondiționare pe tot parcursul dezvoltării umane. Limbajul este considerat o conduită de tip superior care restructurează până la bază activitatea psihică a omului, luând parte în mod direct la desfășurarea tuturor formelor de activitate umană, inclusiv în procesul comunicării nonverbale.

Balbismul sau bâlbâiala este o tulburare de vorbire cunoscută de secole, primele descrieri existând încă din timpurile biblice, când – se presupune – că și Moise suferea de această deficiență de limbaj. Bâlbâiala se întâlnește în orice mediu, cultură, grup etnic. Este afectată circa 1% din populația lumii, însă circa 4% dintre *oameni suferă de bâlbâială* în copilărie. În funcție de dezvoltarea limbajului, bâlbâiala poate fi temporară (între 2 luni și 5 ani) și apoi să dispară, așa cum se întâmplă în majoritatea cazurilor, sau poate continua și la maturitate. Se poate considera bâlbâiala ca fiind un simptom și nu o afecțiune, dar în prezent acest termen reprezintă în literatura de specialitate și deficiență și simptom.

I. DEFINIȚIE

Bâlbâiala sau balbismul reprezintă o tulburare de ritm și fluență a vorbirii alături de logonevroza, tahilalia, bradilalia, aftongia și tulburările pe bază de coree. Toate aceste tulburări ale vorbirii orale sunt mai grave decât tulburările de pronunție, nu doar prin formele de manifestare, ci mai ales din cauza efectelor negative pe care le au asupra personalității și comportamentului logopatului. Bâlbâiala poate fi considerată ca fiind o tulburare relativ gravă, de aceea trebuie tratată cu foarte multă atenție.

Balbismul este considerată o tulburare a controlului motor al vorbirii în care înlănțuirea succesivă a sunetelor din cuvinte nu se mai poate realiza după modelul expresiv și firesc al limbii vorbite de subiect.

II. ETIOLOGIA BĂLBĂIELII – are un caracter polimorf

Bălbăiala apare înaintea pubertății, de obicei între 2 și 5 ani, fără a exista anumite cauze aparente sau leziuni ale creierului. **Cauzele** apariției balbismului sunt **incerte**, dar datorită progresului realizat la nivelul logopediei, geneticii și neurofiziologiei, în momentul actual acestei tulburări îi este atribuit un complex de factori cauzali de ordin neurologic, factori ce depind de predispoziția psihică și de mediul de dezvoltare. **Cauzele neurologice** fac referire la întreruperea semnalelor nervoase între partea vorbirii din creier și aparatul fono-articulator. Acest lucru se poate întâmpla și la copii, dar mai ales la persoanele care au suferit leziuni cerebrale.

Întârzierile în dezvoltarea psiho-fizică generală pot cauza apariția bălbăielii prin: întârzierile în dezvoltarea motrică, dezechilibru între excitație și inhibiție, retard în dezvoltarea funcțiilor psihice. Întârzierile în mielinizarea fibrelor nervoase care intervin în contractarea musculaturii aparatului fono-articulator reprezintă o altă cauză posibilă, această teorie explicând și frecvența mult mai ridicată în cazul băieților, tocmai pentru că fenomenul de mielinizare este mai tardiv în cazul lor.

Factorii psihologici în sine nu declanșează bălbăiala, ci doar o pot agrava ducând la apariția stresului, anxietății, sentimentului de rușine, scăderea stimei de sine. În prezent este acceptată teoria conform căreia bălbăiala nu are doar caracter ereditar, dar că se pot transmite pe cale genetică anumite caracteristici care predispun subiectul spre bălbăială.

Balbismul poate fi provocat sau agravat de **familia copilului** – care face multe greșeli în educația propriilor copii – prin:

- ✓ pedepsirea severă a bălbăielii;
- ✓ critică permanentă;
- ✓ ironie;
- ✓ luarea în râs;
- ✓ imitarea vorbirii subiectului bălbăit, în scopul de a-l "dezvăța";
- ✓ obligarea copilului să vorbească în fața unor persoane străine de care se jenează;
- ✓ hiperprotejarea copilului;
- ✓ întreținerea unor stări conflictuale în familie sau între părinți și copii.

Există și o serie de **factori psiho-sociali** care pot determina apariția bătăielii:

- ✓ stările de nevroză;
- ✓ stările de anxietate;
- ✓ tulburările de comportament;
- ✓ atitudinea negativă față de vorbire;
- ✓ fobiile.

Se consideră că la copiii mici bătăiala poate apare ca rezultat al neconcordanței între aptitudinile de comunicare insuficient dezvoltate și complexitatea lucrurilor pe care vor să le comunice. În aceste situații vorbirea se normalizează pe măsură ce copilul crește și își dezvoltă aptitudinile de comunicare verbală. Sunt mai predispuși să se bătăie copiii introvertiți, vulnerabili din punct de vedere afectiv, care necesită multă afecțiune.

TABLOUL FACTORILOR DE RISC ÎN APARIȚIA BĂTBĂIELII	
Factor de risc	Probabilitatea de apariție a bătăielii
Istoricul familiei	Prezența tulburării la unul dintre părinți, frați sau un alt membru al familiei
Debutul bătăielii	După vârsta de 3 ani și jumătate <i>(copiii care încep să se bătăie înainte de această vârstă au șanse mai mari de vindecare)</i>
Durata de la debut	Bătăiala este prezentă de 6-12 luni sau mai mult <i>(șanse mari ca tulburarea să se cronicizeze)</i>
Sexul	Masculin <i>(băieții bătăiți sunt de 3-4 ori mai mulți decât fetele)</i>
Alte deficiențe înregistrate la nivelul vorbirii	Sunete emise deficitar, greutate în a se face înțeles, dificultate în a urmări instrucțiunile.

III. SIMPTOMELE BĂTBĂIELII

Bătăiala se manifestă prin:

- ✓ repetarea unor sunete, silabe sau cuvinte;
- ✓ pauze sau ezitări înaintea sau în mijlocul frazei sau cuvintelor;
- ✓ lungirea sunetelor;
- ✓ blocarea unor sunete și a trecerii aerului, adesea asociată cu blocarea limbii și buzelor;

- ✓ intercalarea cuvintelor și a interjecțiilor;
- ✓ tensiune în voce.

La unii deficienți apar sunete sau silabe parazitare ce sunt intercalate în vorbire și produc un efect dezagreabil al acesteia. În cazul adolescenților și adulților se poate sesiza uneori prezența unor pauze prelungite în exprimarea lor verbală ca și când s-ar gândi îndelung la ceea ce urmează să comunice, dar în realitate ei încearcă să ocolească cuvintele critice, respectiv acelea care conțin sunetele sau grupurile de sunete deficitare și să le înlocuiască cu alte cuvinte care pot fi pronunțate mai ușor. La acești subiecți spasmele de la nivelul aparatului fonarticulator sunt însoțite în general de mișcări ușoare ale buzelor, grimase, încordare a feței și chiar a întregului corp, rigiditate și gesturi exagerate.

Ca efect al încordării și suprasolicitării sistemului nervos în toate formele de bâlbâială sunt frecvente și unele reacții secundare:

- ✓ clipiri frecvente ale ochilor;
- ✓ tremurături ale buzelor sau ale mandibulei;
- ✓ smucirea capului;
- ✓ schimbarea culorii feței;
- ✓ transpirație abundentă;
- ✓ tulburări de somn;
- ✓ rezistență scăzută la frustrare;
- ✓ creșterea agitației și a nevrozității diurne;
- ✓ modificări ale ritmului respirator;
- ✓ alte comportamente care arată strădania persoanei de a se exprima.

Acestor modificări neurovegetative li se adaugă și trăirea dramatică a deficienței pe plan mental, ceea ce poate determina subiectul să vorbească în timpul inspirului, accentuând și mai mult formele de manifestare a bâlbâielii.

SUCCESULUI NU-I PASĂ DE BĂLBĂIALĂ!



Marilyn Monroe
Actriță



Samuel L. Jackson
Actor



Rowan Atkinson
Actor



Dan C. Mihăilescu
Scriitor, critic literar



Nicole Kidman
Actriță



Bruce Willis
Actor



Marc Anthony
Cântăreț



Elvis Presley
Cântăreț



Winston Churchill
Politician, prim ministru



Regele George VI
al Marii Britanii



B. B. King – cântăreț,
Chitarist, compozitor



Albert Einstein
Fizician

ȘI EI AU FOST BĂLBĂIȚI, DAR AU REUȘIT !

TERAPIA LOGOPEDICĂ A BALBISMULUI

Prof. Marinela Natalia MREJERU

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

TERAPIA LOGOPEDICĂ A BĂLBĂIELII

Orice tulburare de limbaj are tendința de a se agrava și consolida în timp, ca deprindere negativă. În prezent există o paletă largă de tratamente pentru bălbăială, care vizează îmbunătățirea fluentei vorbirii. Însă nu există nici un tratament medicamentos care să vindece bălbăiala. Logopedia poate ajuta la prevenirea apariției bolii.

Terapia logopedică a bălbăielii se bazează pe o metodologie corectiv-recuperativă ce se realizează în relație cu dezvoltarea și stimularea întregii activități psihice a subiectului și armonizarea comportamentelor la condițiile mediului înconjurător.

Un rol foarte important în tratarea și monitorizarea bălbăielii copilului îl are familia, care, prin atitudinea față de acesta, poate face multe lucruri și poate evita să facă alte anumite lucruri pentru a-și ajuta copilul. Aceasta trebuie să ofere copilului un mediu relaxant, oferindu-i oportunități să comunice liber. Este recomandat ca membrii familiei să nu critice sau să corecteze felul în care vorbește copilul, să nu îl pedepsească pentru lipsa de fluentă în vorbire, să nu îi ceară niciodată acestuia să repete cuvântul la care apare bălbăiala forțându-l să-l pronunțe fluent, să nu îl oblige să vorbească cu alte persoane, dacă el nu vrea.

OBIECTIVELE TERAPIEI vizează:

- ✓ Reducerea intensității factorilor conflictuali care întrețin tulburarea, urmată de crearea unui climat favorabil dezvoltării funcțiilor complexe ale limbajului;
- ✓ Călirea psiho-fizică a copilului astfel încât să devină rezistenți la factorii stresanți din mediul înconjurător, iar pragul lor de adaptabilitate la cerințele zilnice să crească;
- ✓ Exersarea vorbirii fluente concomitent cu întreținerea situațiilor care stimulează siguranța și dorința de comunicare. Specialiștii recomandă ca această etapă să înceapă cu vorbirea repetată, urmată de vorbirea reflectată și apoi de vorbirea liberă și spontană.

PROCEDEELE utilizate în terapia bâlbâielii se bazează pe:

- 1. RESTABILIREA RITMULUI RESPIRATOR** (educarea respirației are drept scop reglarea ritmul respirator, articulator și fonator)
 - a) exerciții de respirație neverbală
 - b) exerciții de respirație verbal
- 2. RESTABILIREA FLUENȚEI VERBALE** (educarea fluenței verbale - progres gradual de la cuvinte unisilabice la cele plurisilabice, propoziții și fraze):
 - a) procedeul silabisirii
 - b) procedeul prelungirii sunetelor
 - c) procedeul continuități tonului vocal
 - d) procedeul coarticulației sunetelor
 - e) practica negativă sau bâlbâiala voluntară
 - f) întreruperea și reluarea vorbiri
 - g) procedeul masticației
 - h) procedeul asocierii pronunției cu scrisul
 - i) procedeul de citire sonoră
- 3. PSIHOTERAPIA** – vizează creșterea încrederii în propriile forțe și a stimei de sine;
 - a) individuală
 - b) de grup
 - c) familială
- 4. MELOTERAPIA** – bâlbâiala poate dispărea când subiectul cântă singur sau în cor sau recită poezii scurte;
- 5. TERAPIA CU ANIMALE** – logopații nu se mai bâlbâie când vorbesc cu animalele;
- 6. PSIHODRAMA** – presupune interpretarea unor roluri, prin trăirea sentimentelor personajului respectiv, astfel încât să-și învingă timiditatea; se recomandă ca subiectul să primească sarcini de răspundere adaptate;
- 7. LUDOTERAPIA** – jocuri care dezvoltă curajul, în care copilul se simte confortabil, îi face plăcere să se joace și să comunice cu ceilalți parteneri, se simte în siguranță și încurajat să se exprime verbal.

ACTIVITĂȚILE organizate și desfășurate împreună cu logopații fac referire la:

1. Exersarea pronunțării cuvintelor:

- ✓ Jocuri de memorie;
- ✓ Jocuri de concentrare;
- ✓ Jocuri ce vizează recunoașterea și denumirea ființelor, obiectelor, acțiunilor;
- ✓ Jocuri de clasificare;
- ✓ Cuvinte opuse;
- ✓ Completarea propozițiilor;

2. Exersarea comunicării propozițiilor simple:

- ✓ Jocuri de memorie;
- ✓ Combinarea cuvintelor;
- ✓ Continuarea propoziției (transformarea propoziției simple în propoziții dezvoltate cu un număr oarecare de cuvinte sau cu un număr dat);
- ✓ Alcătuirea propozițiilor enunțiative, exclamative și interrogative;
- ✓ Jocuri de mimă;

3. Exersarea comunicării propozițiilor dezvoltate:

- ✓ Jocuri cu jetoane și imagini
- ✓ Cărți cu imagini
- ✓ Formularea întrebărilor pe baza unor imagini și oferirea răspunsurilor la întrebările adresate de logoped
- ✓ Ghicirea acțiunilor prin adresarea întrebărilor sau oferirea indiciilor;
- ✓ Descrierea activităților zilnice, activităților specifice diferitelor profesii;
- ✓ Transformarea propozițiilor.

4. Repovestiri:

- ✓ Rememorarea unor evenimente care s-au întâmplat recent;
- ✓ Jocuri de masă cu jetoane;
- ✓ Cărți fără cuvinte;
- ✓ Citirea poeziilor scurte, ghicitorilor;

5. Conversații libere sau pe teme date

6. Crearea poveștilor (cu început dat, cu titlu dat, cu sau fără imagini).

Dacă rezultatele terapiei nu sunt pozitive sau dacă bâlbâiala este asociată cu alte deficiențe de comunicare sau tulburări psihosociale, se intensifică terapia logopedică și se prelungește durata acesteia, în funcție de gradul de severitate a bâlbâielii. În cazul copiilor mici terapia logopedică va căpăta un caracter ludic accentuat, exercițiile fiind înlocuite de jocuri, pentru a crea un mediu lipsit de stres.

PROFILUL PSIHOLOGIC AL COPIILOR SUPRADOTAȚI

Prof. Nicoleta SAVU

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

Supradotarea este o manifestare umană deosebită, cu multiple fațete, având ca element comun excepționalitatea și fiind realizată prin combinarea fericită a unor capacități intelectuale și aptitudini deosebite cu anumite trăsături de personalitate (și în condițiile unui mediu socio-familial-cultural favorizant).

Cea mai completă definiție a supradotării a fost prezentată în Raportul Maryland, propus de Comisia pentru Educație a Ministerului Educației din Statele Unite ale Americii (la Congresul pe tema educației din 1971), potrivit careia *copiii supradotați și talentați sunt acei copii capabili de performanțe ridicate, care demonstrează achiziții și/ sau abilități potențiale, precum:*

- ✓ *capacitate intelectuală generală;*
- ✓ *aptitudine academică specifică;*
- ✓ *gândire creativă sau productivă;*
- ✓ *capacitate de lider, talent pentru arte vizuale sau scenice;*
- ✓ *aptitudini psihomotrice.*

Adulții, părinții și în special cadrele didactice, trebuie să fie conștiente de faptul că educația copiilor supradotați nu este o educație elitistică ce vizează doar o mica parte a școlarii, ci, prin programe special concepute este promovat, dezvoltat și valorizat potențialul înnăscut al tuturor elevilor. Creativitatea trebuie să activeze relațiile socio-emoționale, iar mediile familial, școlar și social trebuie încurajeze și stimuleze interacțiunile între copii.

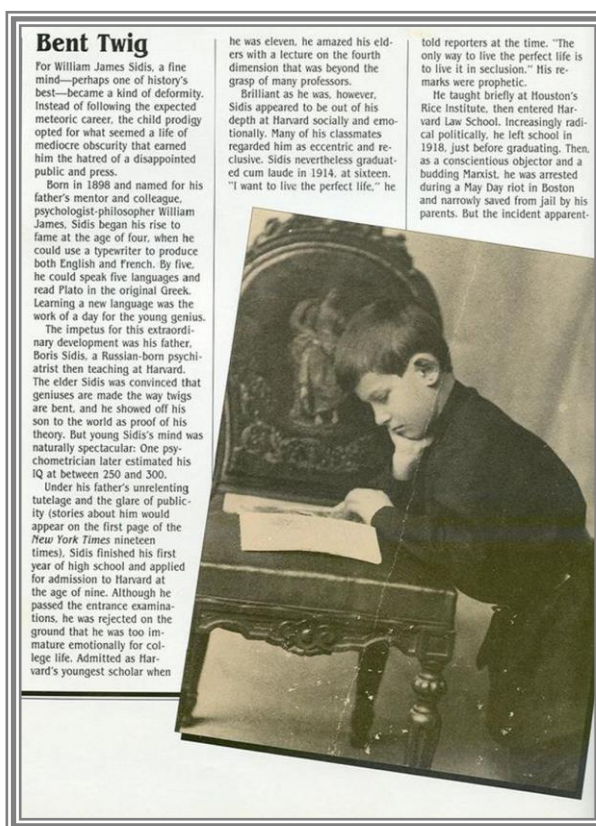
Copiii supradotați pot părea delicați și nesiguri pe acele paliere ale dezvoltării sale care corespund vârstei cronologice, dar sunt mult peste vârsta lor cronologică în alte domenii în care performează. Necesitatea educației speciale pentru acești copii trebuie să primeze pentru sistemul de învățământ în ansamblul său și pentru orice cadru didactic, în particular. Cei mai mulți oameni înzestrați sfârșesc doar ca niște curiozități locale, fără ca mintea sau sensibilitatea lor artistică să producă ceva semnificativ pentru omenire. Profesorii cu un oarecare număr de

ani ca experiență profesională, pot oferi exemple concrete de elevi supradotați și talentați care, în condițiile unei societăți defavorizante în ceea ce privește înțelegerea și sprijinirea capacităților sale extraordinare, ratează exploatarea valorilor lor speciale, iar societatea însăși pierde ocazia obținerii unor performanțe deosebite de la aceste genii ale lumii.

Un exemplu tipic este cazul lui William James Sidis (1898-1944), considerat de americani cel mai dotat om din punct de vedere intelectual al secolului al XX-lea. Setea de cunoaștere a lui William s-a manifestat încă de timpuriu și nu s-a stins niciodată, astfel că, la vârsta de un an, când alți copii doar gânguresc, el își perfecționa abilitățile de pronunție și ortografiere. La un an și jumătate citea ziarul. În jurul vârstei de cinci ani, abilitățile spectaculoase ale lui William au început să atragă atenția presei. El a învățat singur să opereze mașina de scris, dactilografiind prima sa scrisoare în care cerea niște jucării. De asemenea, a început să învețe mai multe limbi străine, printre care latina, greaca, rusa, franceza, germana, turca, armeană și ebraica. De parcă nu ar fi fost suficient de impresionant, în copilărie Sidis și-a inventat și propria limbă, deși nu este foarte clar dacă a folosit-o vreodată ca adult. În copilărie a scris și poezie, un roman și chiar o constituție pentru o potențială utopie. Appetitul său pentru informații părea fără sfârșit deoarece citea volume grele, cum ar fi *Anatomia lui Gray*, precum și lucrări ale lui Homer.

A intrat în școala primară la vârsta de 6 ani, dar în doar jumătate de an a trecut la programa școlară pentru liceu. Realizările sale uimitoare au devenit în curând apariții frecvente pe prima pagină a ziarului *New York Times*. La vârsta de nouă ani, William a încercat să se înscrie la Universitatea Harvard, și, deși examenele de admitere nu

au fost o provocare pentru posibilitățile sale intelectuale, el a fost refuzat pe baza faptului că era prea imatur emoțional pentru viața de student. În timpul în care a așteptat ca întreaga conducere



să capituleze și să îl accepte la studiile universitare, și-a petrecut timpul la Colegiul Tufts, corectând greșelile din cărțile matematicienilor, cercetând teoriile lui Einstein pentru eventuale erori și perfecționându-și limbile străine. A descoperit că poate calcula mental ziua săptămânii pentru orice dată, în trecut sau în viitor, și a scris patru cărți. Când băiatul minune a ajuns la vârsta de 11 ani, în 1909, universitatea de prestigiu în cele din urmă a cedat și l-a acceptat pe William ca student. Sidis este remarcabil pentru cartea sa publicată în 1920, la vârsta de doar 22 de ani, *The Animate and the Inanimate*, în care postulează existența materiei întunecate, a entropiei și a originii vieții în contextul termodinamicii.

Presa a continuat să îl hărțuiască pe William ani de zile, amuzându-se, ironizând banalele sale locuri de muncă și disprețuind potențialul său neglijat. Cei care l-au cunoscut în timpul vieții sale, au vorbit despre vizibila lui strălucire, talentul lingvistic deosebit, abilitățile matematice înalte și capacitățile sale extraordinare, dar contribuțiile sale pentru societate sunt puține și irelevante pentru cineva pe măsura talentelor sale.



Trecând prin toate frustrările unor forme de educație proiectate pentru oamenii obișnuiți, Sidis, care a terminat facultatea la 16 ani și vorbea curent 40 de limbi, a murit la 46 de ani, ca un sărac anonim funcționar public¹.

Toate căutările pe internet cu privire la persoana sa vor oferi ca rezultat articole cu titluri ce fac referire la *trista viață a lui W.J. Sidis, nefericitul destin, un geniu torturat, cel mai inteligent om din lume – dar sau blestem?*

Deși probabil el nu ar fi dat multă importanță măsurătorilor formale în ceea ce privește inteligența sa, se estimează că IQ-ul lui William Sidis a fost estimat între 250-300 (100 este

¹ *The Rise and Fall of William J. Sidis*, în <http://www.damninteresting.com/the-rise-and-fall-of-william-j-sidis/>

reprezentativ pentru inteligența medie și peste 140 este considerat a fi propriu geniului).

Copiii supradotați reprezintă un grup aparte, care se diferențiază prin caracteristicile de personalitate, stilul de învățare sau modul de interacționare cu semenii, dar care nu constituie un grup populațional omogen. Nu există un profil psihologic unic în cazul copiilor supradotați. Este imperios necesar să se realizeze o cunoaștere adecvată și o examinare a celor mai relevante caracteristici diferențiale, pentru ca acel copil să beneficieze de consiliere individualizată eficientă. Acești subiecți, aflați de cealaltă parte a curbei lui Gauss (teoria spune că orice distribuție de rezultate dintr-o serie se grupează simetric față de o medie), supradotații reprezintă, la rândul lor, obiectul psihopedagogiei speciale, deoarece prin natura și ritmul evoluției atât de caracteristic, au cerințe educaționale speciale.

În cazul supradotaților are loc o dezvoltare deosebită a funcțiilor cognitive, a capacității lor de a înțelege și problemele adulților, maturizarea rapidă a gândirii. Toate aceste caracteristici, cât și conștiința că sunt diferiți de ceilalți, duc adesea la perfecționism, autocriticism și izolare socială. Sensibilitatea mărită față de lumea înconjurătoare și preocupările profund legate de moralitate și justiție sunt o consecință a sentimentului inadapării sociale, a creșterii conflictelor interne, a lipsei de înțelegere din partea altora asupra capacităților și abilităților copiilor supradotați.

Caracteristicile intelectuale – majoritatea specialiștilor în domeniu remarcă drept definiții din punct de vedere intelectual, pentru copiii supradotați, următoarele trăsături:

- ✓ precocitatea este specifică dezvoltării intelectuale;
- ✓ gândirea este flexibilă, fiind capabili să utilizeze mai multe alternative sau abordări în rezolvarea problemelor;
- ✓ gândirea este complex și originală, căutând mereu noul, neobișnuitul, făcând asociații sau combinații neconvenționale ale informațiilor pe care le dețin;
- ✓ gândirea este analitică, copiii posedă abilitatea de a vedea relații sau legături între obiecte, idei sau fapte aparent neînrudite;
- ✓ gândire este capabilă să elaboreze pași noi, idei, răspunsuri sau îmbunătățiri ale ideilor de bază, situațiilor și problemelor, fiind caracterizați de un înalt spirit investigativ;
- ✓ gândirea critică atinge un nivel înalt, dirijată de interogația *De ce?*, dar cu evitarea răspunsurilor formale ori incoerente;
- ✓ gândire este probabilistică, fiind caracterizați de mare curiozitate intelectuală, în multe

situații încercând să înțeleagă *Ce-ar fi dacă...?*;

- ✓ învață singuri să citească la vârste mici (la 3-4 ani), adeseori spontan, reținând forma grafică a cuvintelor;
- ✓ nivelul de înțelegere și vocabularul (activ și pasiv) sunt net superioare celor ale copiilor de aceeași vârstă cronologică, îndeosebi în ceea ce privește capacitatea de a face conexiuni mintale rapide, intuiția, organizarea informațiilor, operarea cu concepte;
- ✓ se exprimă mult mai complex și mai nuanțat, atât din punct de vedere al structurii gramaticale, cât și conceptual;
- ✓ sunt capabili nu numai să comunice idei și informații ce depășesc media vârstei, dar și să exprime emoții și sentimente complexe;
- ✓ au capacitatea de a înțelege și opera cu concepte complexe și idei abstracte la un nivel mult superior vârstei;
- ✓ manifestă curiozitate, nevoie presantă de informații și experiențe noi, dorință de a investiga și experimenta pe cont propriu pornind de la observație și imitație;
- ✓ pun întrebări inteligente și recurg la logică pentru a valida răspunsurile primite.

Creierul copiilor supradotați este caracterizat printr-o memorie superior dotată, de o eficiență sporită și capacitate mare de stocare a informațiilor. Întipărirea cunoștințelor se face cu foarte multă ușurință, iar recunoașterea și reproducerea senzațiilor, sentimentelor, mișcărilor, cunoștințelor din trecut se face în mod fidel și fără greutate. Capacitatea de înregistrare, păstrare și reactualizare a *urmelor* stimulilor vizuali, auditivi, olfactivi, gustativi, tactili este extraordinar de mare. Formele memoriei sunt superior dezvoltate, atât memoria senzorială (memoria imediată), cât și memoria imagistic-intuitivă și memoria verbal-simbolică. Majoritatea celor supradotați memorează rapid, fără efort, uneori reținând detalii surprinzător de exacte, ceea ce denotă un spirit de observație acut, dirijat intuitiv către sesizarea esențialului, a cauzalității și a conexiunilor. Sesizează esențialul cu ușurință, precum și relațiile și conexiunile importante, iar unii au o memorie excepțională a cifrelor, figurilor ori evenimentelor. De asemenea, copiii supradotați sunt capabili să identifice rapid trăsăturile importante ale conceptelor noi ori ale situațiilor-problemă întâlnite întâia oară. Ei sunt capabili să memoreze informații în mod spontan, neintenționat (memoria involuntară), cu un minim de efort, deoarece în permanență sunt interesați de tot ceea ce se întâmplă în jurul lor, nu sunt simplii observatori, ci cercetători, gânditori și interpreți ai lumii înconjurătoare. Memoria

voluntară sau intenționată este la fel de bine dezvoltată și eficientă. Datorită unei memorii excelent dezvoltate, ei au nevoie de mai puțină revizuire, consolidare sau sistematizare a informațiilor însușite. Proceșează datele memorate foarte rapid, reactualizarea realizându-se în mod eficient.

Copiii supradotați vin la școală cu mult mai multe cunoștințe asimilate din afară. Frecvent ei dobândesc cunoștințe prin educația informală, prin *învățarea accidentală*, adică, crâmpie din ceea ce au auzit, au văzut sau au observat. Cu cât acești copii vor fi mai expuși la mai multă informație, cu atât vor deveni mai familiarizați cu anumite domenii de cunoaștere și vor obține performanțe. Datorită memoriei lor extraordinare, acești copii sunt ca un *absorbant cognitiv*, ei acumulând informații diverse și mult mai mult cantitativ decât covârșnicii săi. Prea de multe ori această ușurință de memorare a informațiilor a fost interpretată în sensul că educația lor ar trebui să reprezinte *umplerea creierelor* cu mari cantități de informații. Exact opusul este adevărat. Deoarece elevii supradotați sunt capabili, cu un efort semnificativ mai mic, de a memora cunoștințele de bază, dobândirii de cunoștințe ar trebui să i se acorde, de fapt, mai puțin spațiu în curriculumul școlar. Mai degrabă decât achiziționarea pur și simplu a cât mai multor cunoștințe, acești copiii ar trebui să folosească timpul suplimentar de învățare pentru aplicarea cunoștințelor, pentru a învăța să gândească ca experți. Ei sunt deja posesorii unui volum mare și trainic de informații, de aceea nu au nevoie de mai multe cunoștințe teoretice. Ceea ce au nevoie este să învețe ce să facă cu ceea ce deja știu. Acești copii sunt capabili să utilizeze informațiile memorate în mod rapid și eficient în învățare, înțelegere și rezolvarea de probleme.

Mulți dintre acești copii supradotați sunt extrem de creativi, oferind idei neprevăzute, dar interesante, însă nu sunt suficient de tenace în explorarea sistematică a implicațiilor acestora, ceea ce îi privează în multe cazuri de beneficiile materiale sau simbolice meritate. Trebuie menționat faptul că exprimarea creative a multor copii talentați este descurajată în mod eronat de către adulți, în favoarea preciziei și rapidității execuției (este cazul muzicienilor sau sportivilor de performanță). Evaluarea profilului unui copil suspectat de a fi supradotat trebuie să cuprindă procedee multiple, instrumente și metode ca: întrevederi cu părinții, copiii și cadrele didactice, observații, chestionare, liste, teste standard etc.

DEMERSURI DIDACTICE ȘI PEDAGOGICE SPRE CLASA INCLUZIVĂ – CURS DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

Prof. Daniela STAN

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*

Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

Cursul a fost organizat pe următoarele tematici:

- ✓ Sesiune de intercunoaștere;
- ✓ Legislația grecească privind educația specială;
- ✓ Educația incluzivă în Grecia;
- ✓ Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în școala de masă;
- ✓ Caracteristici comune ale tulburărilor la vârsta școlară;
- ✓ Adaptarea spațiului educațional al clasei pentru elevii cerințe educaționale speciale;
- ✓ Metode de relaxare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale;
- ✓ Parteneriatul familie-școală;
- ✓ Implicarea jocurilor și platformelor online pentru a promova incluziunea și dezvoltarea socială;
- ✓ Utilizarea Scratch 3 în educația incluzivă;
 - recomandat elevilor cu vârsta cuprinsă între 8 și 16 ani;
 - valabil online și ca aplicație offline pentru Windows și MacOS;
 - permite cadrelor didactice și elevilor să realizeze jocuri educaționale, simulări ale experimentelor științifice, povești de animație pentru o disciplină școlară;
 - oferă un mediu prietenos care ajută elevii să se adapteze cu ușurință la spațiul lor de învățare, să obțină interacțiune imediată cu acțiunile lor sau schimbările de program;
 - oferă cadrelor didactice oportunitatea să programeze cu ușurință aplicații atractive și interesante pentru elevi, să își mențină clasa motivată prin utilizarea sunetelor, animațiilor, imaginilor și textelor;

- permite comunicarea într-o comunitate globală; există, de asemenea, o comunitate specială pentru educație (ScratchEd) cu planuri de lecție și alte informații relative.
- ✓ Bitsboard în educația incluzivă;
 - aplicație cu jetoane și mini-jocuri
 - resursă ce poate fi utilizată în lecții de matematică, chimie, geografie, psihologie, istoria artei, limbi moderne;
 - valabil pentru iPhone, iPad, iPod;
- ✓ Sesiuni interactive de jocuri de rol și exerciții în grupuri mici de lucru;
- ✓ Vizitarea unei organizații școlare - Școala Primară Nr. 10 din Kalamata
- ✓ Cultura și istoria Greciei, aspecte specifice zonei Kalamata;
- ✓ Sesiune de întrebări-răspunsuri.



EXPERIENȚE NOI DOBÂNDITE ÎN KALAMATA, REGIUNEA MĂSLINELOR

Prof. Veronica NEGUȚU

Inspectoratul Școlar Județean Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: BestPractice*

Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

Descrierea cursului:

Obiective

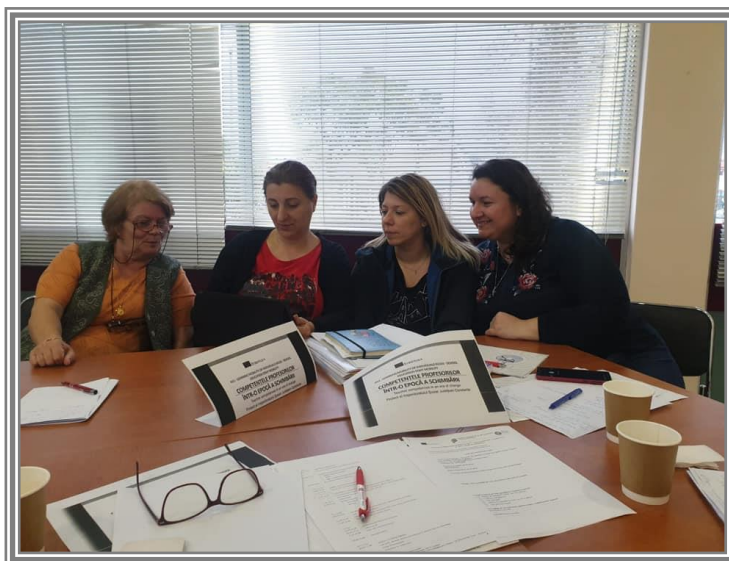
- Să înțeleagă principiile de bază ale dezvoltării unui copil cu cerințe educaționale speciale, din punct de vedere biologic, fizic și neuropsihic;
- Să introducă într-un mod descriptiv metode practice și moderne în predarea informațiilor față de copii (interacțiunea adult-copil), precum și față de alți adulți;
- Să învețe strategii, materiale didactice și să utilizeze în mod inovator echipamentele tehnologice avansate (cu circuit închis calculatorul video);
- Să ilustreze rezultatele acestei abordări metodologice.

Metodologie

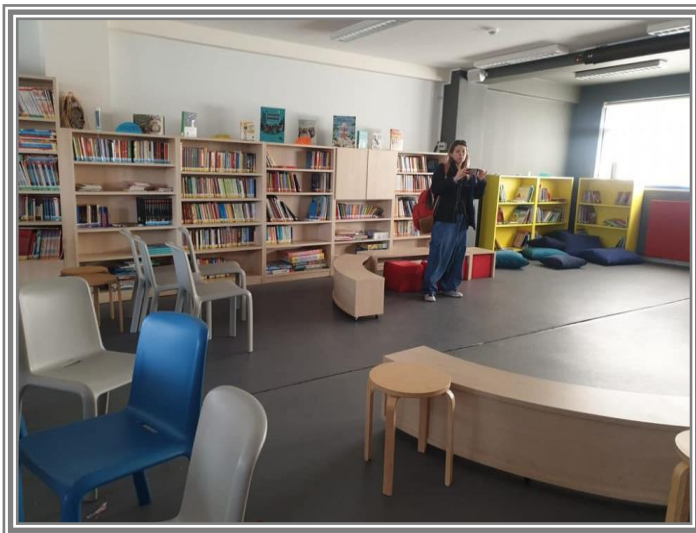
S-au folosit metode ca, jocul de rol, simulări strategice, discuții și metode de autoevaluare a grupului, observații directe, lucrul în grupuri mici.

Programul cursului/ Conținutul activităților de formare

Prima zi a cursului a debutat cu prezentarea fiecărui participant, iar organizatorii au prezentat programul.



În următoarele zile au fost prezentate caracteristici specifice ale copiilor diagnosticați cu Autism, ADHA, sindrom Down, dar și informații despre copiii cu talente și abilități deosebite, urmate de prezentări video privind comportamentele specifice ale acestora. În această zi am realizat diferite activități pentru a înțelege aceste informații prin joc de rol. În cea de-a treia zi au fost expuse metodele de studiere ale comportamentului copilului în timpul jocului - prezentare Power-Point, modalitatea de studiu a interacțiunii



adult-copil; strategii, materiale didactice și echipamente tehnologice avansate utilizate în observarea copilului. Întregul curs s-a bazat pe munca în echipă, discuții în grup, unde fiecare participant își exprimă propria opinie cu privire la anumite informații și aspecte practice. În următoarea zi, organizatorii ne-au prezentat filme și ne-am expus opiniile personale asupra acestor filme vizionate. Pe baza materialelor prezentate am efectuat o serie de jocuri de rol, în care am îmbinat aspectele teoretice prezentate cu cele practice, aspecte din experiența fiecărei persoane participante. În următoarele zile am realizat activități nonformale variate, unele în aer



liber, care au fost minunate. Vizita la școală a fost un exemplu concret, unde s-au prezentat o mulțime de sfaturi utile în domeniul educațional, astfel formându-ne o imagine reală a sistemului incluziv educațional din Grecia.

Călătoria în Messini Antic, a combinat informații despre istoria și cultura orașului cu cele practice jocuri - pentru a face istoria mai accesibilă și plăcută studenților. Pe parcurs, activitățile au fost așa cum ne-am așteptat, extrem de detaliate, interactive și antrenante.

Impact (personal, asupra elevilor, instituției)

Prin intermediul acestui curs de formare am avut ocazia de a învăța cum se aplică practic metodele de lucru cu copiii cu C.E.S., pe care pot să le aplic și în domeniul în care lucrez. Datorită faptului că toți ceilalți participanți la curs lucrează în prezent cu copiii cu cerințe educaționale speciale, ne-am gândit să realizăm împreună mai multe parteneriate și proiecte care să fie centrate pe tema integrării sociale și dobândirea de autonomie personală la copiii cu C.E.S.. Astfel, am realizat un grup de contact, prin intermediul căruia ne dorim pe viitor să realizăm anumite schimburi de informații și idei, anumite proiecte europene.



În urma acestei activități de formare am dobândit o serie de experiențe pozitive, de satisfacții morale, o cultură profesională, un ansamblu de valori împărtășite de membrii unui grup profesional. Pe baza acestei activități de formare mi-am dezvoltat competențe științifice (capacitatea de vehiculare a cunoștințelor noi, experiența didactică flexibilă, strategii creative, capacitatea de transfer și aplicare a informațiilor), competențe psihosociale (capacitatea de a stabili fără dificultate relații interpersonale adecvate, capacitatea de comunicare eficientă, atât cu grupul, cât și cu organizatorii activității de formare, disponibilitatea de adaptare la diverse stiluri educaționale) și competențe psihopedagogice (creativitate în activitatea instructiv-formativă). Prin dezvoltarea competențelor psihosociale mi-am dezvoltat și competențele de comunicare, unde am exersat abilitățile de a comunica în limba engleză. Informațiile dobândite



în cadrul activității de formare mi-au oferit posibilitatea de a preveni eșecul școlar al copiilor cu nevoi speciale în educație, de a dezvolta o relație mai bună între școală și familie, de a combate abandonul școlar. Cursul și-a propus o abordare incluzivă utilizând materiale speciale și totodată a creat un mediu propice care va ajuta la formarea și dezvoltarea autonomiei personale și integrarea în societate a copiilor cu nevoi speciale în educație.

Certificare

Toți participanții la curs au obținut Certificatul EQC de nivel 7, însoțit de un supliment Europass Certificate cu 10 puncte transferabile ECVET, dar și competențe și abilități de lucru în clasa incluzivă.



ACTIVITATE OUTDOOR ÎN VECHIUL ORAȘ MESSINI

Prof. Bogdana Raluca ȚAPICU

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Delfinul* Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice Formator:* Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

În perioada 9 - 15 februarie 2020 am avut ocazia să particip pentru prima dată într-o mobilitate Erasmus+, în cadrul Proiectului "Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării" la cursul de perfecționare "Către sala de clasă Incluzivă: Bune Practici", organizat în Kalamata, Grecia. Recunosc că am fost extrem de impresionată de tot ceea ce a însemnat această experiență: informații obținute la curs, oameni, locație și nu în ultimul rând activități cultural-istorice care au reușit să îmi îmbogățească atât cunoștințele, cât și



calitatea de dascăl. Acesta este motivul pentru care aș vrea să dezvolt în continuare una din activitățile preferate din cadrul acestui curs - Lecție de istorie outdoor – *Ruinele*

vechiului oraș Messini. Vechiul oraș Messini este localizat la 30 de km nord-vest de Kalamata

și a fost unul din cele mai mari orașe din Grecia în perioada Elenică și Romană. A fost construit în anul 369 î.Hr. de către generalul teban Epaminondas și reprezintă unul dintre cele mai importante situri din Grecia. Datorită dimensiunilor sale foarte mari, excavarea sa continuă, în fiecare zi dezvăluindu-se noi artefacte. Drept urmare, numeroși profesori din zonă vin constant cu clasele de elevi pentru a desfășura activități cu ocazia cărora au șansa să descopere temple, ziduri și case în stare foarte bună de conservare. Atât eu, cât și ceilalți participanți la cursurile organizate de Areadne Lifelong Learning Centre în perioada mai sus menționată, am avut ocazia să experimentăm o lecție de istorie printre ruinele acestui vechi oraș. Vizita a debutat cu un exercițiu de descoperire a unor mesaje cheie la Poarta Arcadiană, ce ne-au permis accesul în cetate.

Înainte de a descoperi temple, teatre, stadioane, băi și sisteme de alimentare cu apă, am ordonat imagini din trecut, încercând să ne dăm seama de succesiunea lor exactă pe axa timpului. *Am supus la vot* legi în Parlamentul de odinioară și am descoperit minunile pe care erau capabili să le construiască semenii noștri acum mai bine de 2000 de ani. Momente uimitoare care ne-au oferit tuturor o multitudine de idei ce pot fi aplicate cu ușurință în activitatea de la clasă, făcând astfel din experiența noastră grecească, una completă!



EXPERIENȚA ERASMUS+ ÎN GRECIA

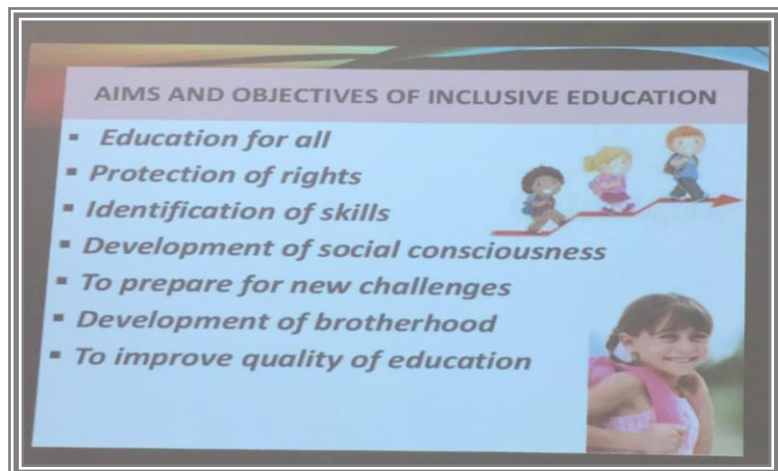
Prof. Marian AVRAM

Școala Gimnazială Nr. 43 Ferdinand Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*
Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

Experiența trăită în cadrul proiectului KA1 *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării* prin cursul de formare *Towards The Inclusive Classroom: Best Practice* desfășurat în Kalamata, Grecia a fost una extraordinară din mai multe punctele de vedere. Primul ar fi acela al dobândirii de noi cunoștințe cu o largă aplicabilitate în mediul incluziv, experiențe noi, modele de bune practici, metode și strategii pentru educația incluzivă. Un al doilea aspect ar fi acela al dezvoltării relațiilor interumane, al socializării într-un context similar cu cel de acasă, favorabil schimbului de experiență și formării profesionale. Nu în ultimul rând, am reușit să descoperim locuri minunate în care gazde ne-au fost niște oameni extraordinari care s-au dovedit a fi adevați profesori în incursiunea noastră prin Kalamata, Grecia. În cadrul acestei vizite am găsit multe răspunsuri la o problemă de interes general –școala incluzivă. De mai mulți ani, fiecare școală se confruntă cu un număr din ce în ce mai mare de copii cu cerințe educative speciale și din păcate nu toți profesorii sunt pregătiți pentru această incluziune. Obiectivele personale pe care mi le-am propus: înțelegerea conceptului de școală incluzivă



și asimilarea unor strategii incluzive. Cei trei trainerii: Vasiliki Malama, Eleni Douvas, Loukas Dimopoulos au demonstrat o bogată experiență în domeniul sistemului de calitate din mediul școlar incluziv și de asemenea în prezentarea suportului de curs, reușind să creeze o atmosferă

placută și distinsă, să capteze atenția participanților cu elemente inedite și interesante și să-i implice pe toți în activități practice inedite. Prin vizitarea unei școli primare din Kalamata am observat că poți realiza o educație incluzivă indiferent de condiții, dacă îți dorești ca toți copiii să aibă șanse egale. În urma discuțiilor purtate, am obținut informații cu privire la alte sisteme europene de învățământ și la școala incluzivă din țara gazdă. Am putut studia exemple de bune practici în ceea ce privește aplicarea strategiilor de incluziune, metodologii specifice învățământului incluziv. Am obținut informații și cu ajutorul cărora pot dezvolta conceputul de școală incluzivă. Școala va primi prin intermediul meu informații referitoare la cele mai bune modalități de incluziune și va putea lua decizii privind implementarea acestora. În acest sens sunt utile materialele informative primite de la școala vizitată, astfel încât vom putea practica un învățământ incluziv, centrat pe elev, cu accent pe incluziunea elevilor cu cerințe educative speciale, la nivelul standardelor europene. Voi prezenta tuturor celor interesați exemplele de bune practici studiate și voi susține demersurile acestora cu privire la folosirea strategiilor de școală incluzivă. Voi implementa activități de incluziune și voi instrui colegii cu privire la realizarea diferitelor activități de incluziune, pas cu pas. Voi încuraja și susține colegii care doresc să se perfecționeze în acest domeniu.

Din punct de vedere personal, această vizită a contribuit la înțelegerea diversității tradițiilor și culturilor Europei, a diversității predării și învățării în școlile din Europa, a prieteniiilor legate în cadrul acestui proiect, încununate cu vizitarea orașului Kalamata - un oraș turistic plin de viață.

Succes tuturor celor ce aplică pentru Programul european Erasmus+!



KALAMATA - O VERITABILĂ EXPERIENȚĂ PROFESIONALĂ

Prof. Luminița IVAN

Școala Gimnazială Nr. 1 Peștera

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*
Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

A lucra într-o școală incluzivă este o mare provocare și o oportunitate în același timp. În perioada 9 - 15 februarie 2020 am participat la cursul *Towards The Inclusive Classroom* din cadrul Proiectului Erasmus+ *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării*, coordonat de Inspectoratul Școlar Județean Constanța. Ca participant recent al acestui curs am înțeles că o școală incluzivă oferă multe oportunități de indentificare și aplicare a acelor modalități specifice de învățare eficientă în clasa incluzivă. Desfășurat într-o minunată zonă a Greciei, Kalamata, cursul ne-a oferit prilejul de a descoperi aspecte importante ale civilizației Greciei. Locația, istoria locului, peisajul, restaurantele, mâncarea specifică, dansurile grecești, oamenii cu poveștile lor constituie surse autentice de studiu al uneia dintre cele mai vechi civilizații a lumii.

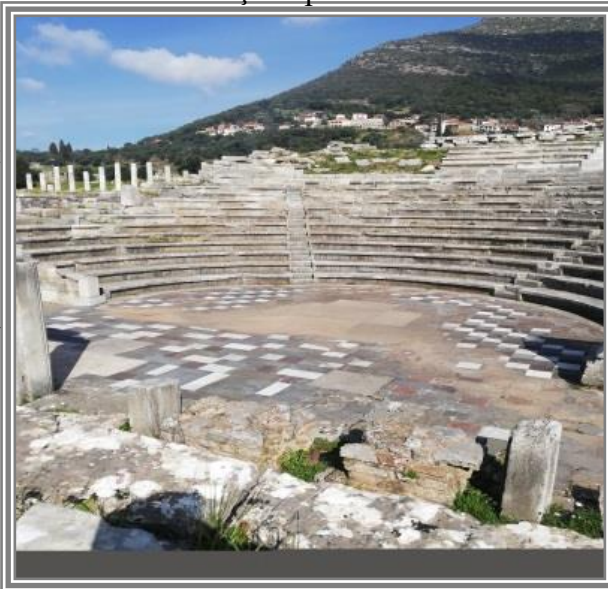
Cursul ne-a fost prezentat de specialiști care lucrează în școli normale și în școli pentru copii cu cerințe educaționale speciale, deoarece a vizat educația incluzivă. În partea introductivă am identificat principalele tulburări de comportament care determină dificultăți



de învățare. S-au prezentat noțiuni teoretice vizând aceste tulburări, apoi au fost propuse și discutate activități practice și modalități de predare și organizare a cursurilor în clasele incluzive. Ne-am însușit din experiența de lucru a specialiștilor din Grecia și am împărtășit din

experiențele noastre profesionale de lucru cu copiii cu dizabilități. Am proiectat și desfășurat activități practice în aer liber, activități accesibile tuturor copiilor, indiferent de capacitățile lor intelectuale, motrice, senzoriale. Întregul program al cursului a fost atractiv și util, însă punctul culminant l-a constituit vizita în orașul antic Messini. Ceea ce impresionează cel mai mult în acest loc nu e doar grandioarea și măreția locului, ci felul în care grecii folosesc acest spațiu în scopul popularizării civilizației grecești. Messini este cadrul natural în care leagănul civilizației elene se transmite din generație în generație pe baza unor activități practice și antrenamente pentru greci. Am decoperit ce activități interesante putem desfășura în cadrul orelor de istorie, geografie, științe sau în cadrul activităților extrașcolare folosindu-ne de resursele oferite de mediul natural. Am înțeles cât de important este să transmiți povești despre trecutul unui popor într-un cadru care *vorbește* de la sine despre trecut, am înțeles că este imperios necesar să valorificăm la maximum potențialul locului în care ne desfășurăm activitatea. Astfel de activități oferă egalitate de șanse tuturor elevilor. Într-un cadru nonformal procesul de învățare se desfășoară fără regulile din clasă. Elevii relaționează, colaborează, acționează, descoperă, găsesc soluții concrete, practice.

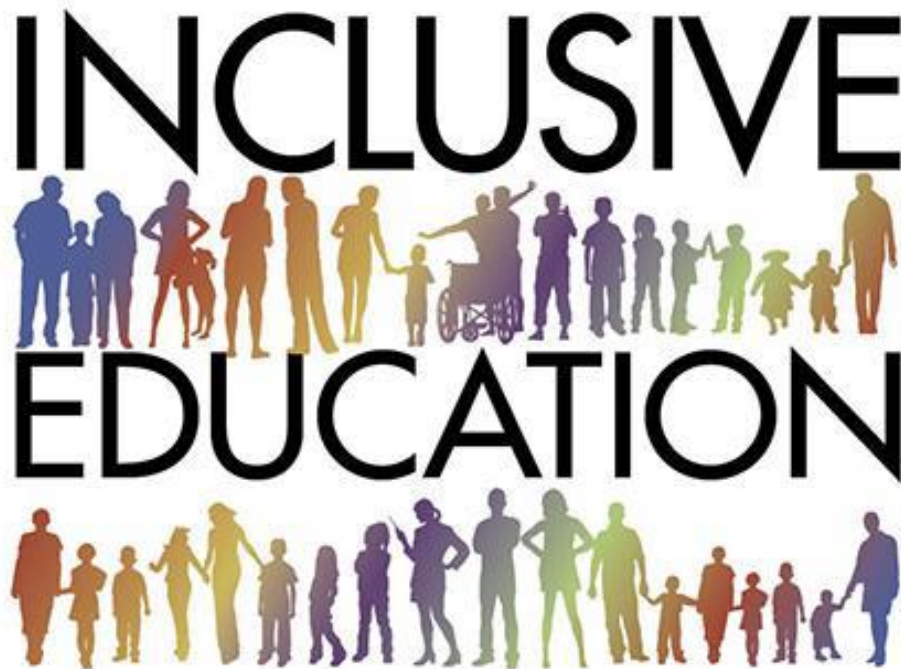
Cursul a îmbinat teoria cu practica, oferind informații științifice și propunând modalități de lucru cu copii cu dificultăți de învățare. Pregătirea obținută mi-a permis actualizarea strategiilor de predare în cadrul unei clase incluzive. Informațiile primite mi-au schimbat viziunea asupra practicilor eficiente pentru o școală incluzivă de succes. A fi profesor într-o școală incluzivă înseamnă să fii cu adevărat conștient de nevoile educaționale ale fiecărui elev. Înseamnă să fii instruit permanent, să fii capabil să îi ajuți pe elevi să dobândească abilități necesare adaptării la cerințele societății. Înseamnă, de asemenea, să ai capacitatea de a vedea, de a înțelege și susține fiecare elev, astfel încât acesta să poată deveni o ființă umană care funcționează bine într-o



societate democratică. Nu este ușor, dar trebuie să învățăm să gestionăm clasa incluzivă pentru a oferi tuturor elevilor oportunitatea de a dezvolta abilități necesare vieții active, favorizând

autonomia, comunicarea și socializarea.

A fost prima mea participare la un astfel de curs și sunt încântată că am trăit o astfel de experiență care m-a îmbogățit cultural, spiritual și , mai ales, profesional! Ca o concluzie, vreau să subliniez importanța majoră a proiectelor de acest gen în favorizarea accesului la culturi și abordări educative diferite și să aplaud inițiativa Inspectoratului Școlar Județean Constanța de a propune cadrelor didactice din județ implicarea în astfel de proiecte.



LA PAS PRIN KALAMATA. DESPRE EDUCAȚIE ȘI NU NUMAI

Prof. Elena MANEA

Școala Gimnazială Viceamiral Ioan Murgescu Valu lui Traian

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*
Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

Talentați. Speciali. Educație incluzivă. Modernitate. Vă întrebați, oare ce reprezintă această înșiruire de cuvinte, care poate părea, la prima vedere, lipsită de o oarecare conexiune. Însă vă asigur că legătura dintre ele este una cât se poate de strânsă și reprezentativă pentru scopul articolului de față. De ce? Deoarece ele reprezintă esența vizitei în înșirul oraș Kalamata, situat pe coasta sudică a Greciei, vizită ce a constat în participarea la cursul de formare continuă, intitulat *Towards the Inclusive Classroom. Best Practice*. Cadru didactic fiind, am îmbrățișat cu entuziasm tematica acestui curs, la care au participat atât cadre didactice din învățământul special și profesori din învățământul de masă, cât și doi inspecori din cadrul Inspectoratului Județean Constanța.

Cursul s-a desfășurat într-o manieră extrem de modernă și antrenantă, în sensul că sesiunile au avut loc atât în săli de clasă propriu-zise, cât și în aer liber, pe străduțele pline de viață ale micului orașel aflat la confluența dintre modernitate și antichitate, care încă își face simțită prezența prin vestigiile antice sau clădirile neoclasiche. Însă ce m-a frapat a fost îmbinarea dintre educația incluzivă – care am aflat că include și acei copii-geniu, extrem de talentați, nu doar pe cei cu probleme de comportament, autiști sau cu probleme mentale – și educația din școlile de masă, un exemplu în acest sens fiind vizita în orașul antic Messini, vizită care pot afirma că mi-a îmbogățit atât cunoștințele de istorie antică (ghidul nostru fiind extrem de bine pregătit), dar și de abordare, într-o manieră ludică, modernă a unei anumite tematici, jocurile și strategii didactice reușind să contureze o altfel de privire asupra demersului didactic. De asemenea am observat, într-una din zilele dedicate creării unui scenariu didactic adaptat

copiilor cu cerințe educaționale speciale, că profesorii din Kalamata pun accent pe desfășurarea unor activități în aer liber, activități nu doar recreative, ci și educative, lucru pe care îl consider extrem de util în promovarea unor strategii didactice moderne, adaptate la parcursul societății actuale.

Un alt lucru extrem de interesant și util mi s-a părut utilizarea unor filme pentru a putea înțelege anumite aspecte ale educației de tip incluziv, atât în ceea ce îi privește pe copiii înzestrați, cât și pe cei cu probleme comportamentale/cerințe speciale sau a unor platforme digitale precum Kahoot!, Bitsboard sau Scratch! pentru crearea unor secvențe de lecție, adaptate la nevoile educabililor. Pe lângă multitudinea de jocuri și activități propriu-zise și considerentele teoretice au reprezentat un punct de interes major, deoarece acestea m-au ajutat să înțeleg mult mai bine profilul elevului cu cerințe educative speciale și, astfel, să îmi conturez mult mai bine activitățile ulterioare de la clasă.

Toate acestea fiind spuse, consider că experiența pe care am dobândit-o în urma participării la cursul de formare continuă *Towards the Inclusive Classroom. Best practice* este una extrem de valoroasă nu numai pentru parcursul meu didactic viitor, dar și pentru acțiunile mele viitoare, educația incluzivă fiind noul filon către care se îndreaptă sistemul educațional nu numai din România, ci și din Europa.



DEZVOLTARE PROFESIONALĂ PE TĂRÂMURI GRECEȘTI

Prof. Laura Magdalena BORCEA

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Maria Montessori* Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*
Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

Manager de curs: Thodoris Zevgitis

Descrierea cursului: Tematica cursului a fost variată, complexă și atractivă mai ales prin utilizarea zilnică a metodelor ICT în prezentare, discuții de grup, ateliere de lucru în aer liber. Activitățile desfășurate au fost judicious planificate în concordanță cu planul trimis participanților la curs, iar modul de desfășurare al acestora a încurajat schimburile interactive și exprimarea liberă a opiniilor. Organizatorii au manifestat un bun nivel de pregătire și o implicare remarcabilă.

Obiectivele cursului au urmarit introducerea unor noi metode și strategii folosind metode experimentale, promovarea și îmbunătățirea metodelor de predare prin dezvoltarea abilităților practice, creșterea interesului cadrelor didactice în folosirea tehnologiilor moderne la clasă, realizarea schimbului de experiență în ceea ce privește exemplele de buna practică în contextul multicultural, dezvoltarea competențelor profesorilor într-o epocă a schimbării.

Activitățile desfășurate:

- ✓ seminarii pe diferite teme: *Talented and Gifted Students, Inclusive Education for talented Students, Managing the Inclusive Classroom, Cyberbullying from the perspective of inclusion;*
- ✓ activități practice legate de activitatea educațională în școală și în afara ei, *ICT tools for Inclusive Education* (platformele Scratch și Bitsboard);
- ✓ vizită la Școala Nr. 10 din Kalamata, Grecia;
- ✓ ateliere de lucru unde s-a lucrat individual, dar și pe grupe și unde s-au dezbătut temele: *Students with Behavior Difficulties, Students with Learning Difficulties* și *The crucial*

role of parents and their relationship with the educational progress, punându-se accentul pe construirea unei relații între părinte – profesor - școală;

- ✓ excursii tematice în centrul istoric al orașului Kalamata și orașul Antic Messini.

Aceste activități au fost completate de suportul de curs care ne-a fost pus la dispoziție de organizator atât sub formă tipărită, cât și în format electronic.

Impactul - Consider cursul o oportunitate deosebită de formare, datorită faptului că mi-a permis informarea privind diversificarea metodelor și tehnicilor de lucru în vederea adaptării la noile provocări privind mediul educațional în Uniunea Europeană într-o epocă a schimbării. Am putut realiza compararea și constatarea unor probleme reale ale școlii contemporane precum și importanța utilizării unor metode de predare alternative pentru a menține atenția elevilor cu C.E.S..

Din punctul meu de vedere, impactul asupra elevilor va fi substanțial, deoarece voi lua în considerare stilurile de învățare ale fiecărui individ, ceea ce va stimula interesul elevilor de a participa la activitatea didactică. Diversitatea materialelor didactice, formele de organizare, dar și metodele de predare-învățare-evaluare, vor permite elevilor să participe la activitatea didactică indiferent de bagajul de cunoștințe pe care îl deține la un moment dat. Impactul activității de formare asupra instituției școlare la care îmi desfășor activitatea este acela că va contribui la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, va determina stimularea interesului față de oportunitățile pe care le au cadrele didactice pentru dezvoltarea personală și profesională.

Certificare: la finalul cursului am primit un certificat de participare la curs cu 10 credite ECVET și Certificatul Europass.



O PERSPECTIVĂ DE ANSAMBLU ASUPRA MOBILITĂȚII ERASMUS+ DIN KALAMATA

Prof. Diana-Maria NEGRU

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Albatros* Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice*
Formator: Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

Mă număr printre persoanele norocoase care au avut șansa de a fi participant la o mobilitate a personalului prin Programul Erasmus +. Agendade formare a debutat cu un atelier de lucru dedicat facilitării cunoașterii participanților și o introducere a cursului, într-un mediu artistic unic, toate acestea desfășurându-se într-un muzeu. Acest amplasament a creat o atmosferă atât de solemnitate, cât și lipsită de formalitate, adăugate procesului de pornire a unui program educațional. În a doua zi a cursului s-a realizat consolidarea unei legături culturale între centrul istoric și noul centru din Kalamata, continuând cu dezbateri asupra educației incluzive pentru elevii talentați, urmată de o abordare a fenomenului de bullying cibernetic. A treia zi a început cu savurarea altei fărâme de cultură tradițională grecească, de data aceasta fiind vorba de Sirtaki și alte dansuri grecești, urmate ulterior de variate dezbateri a caracteristicilor comune privind tulburările de vârstă școlară. În această zi am analizat numeroase aspecte teoretice și practice ale educării copiilor și tinerilor cu tulburări ale spectrului autist, ADHD, deficiențe de vedere/ auz/ kinestezice, precum și instrumente TIC pentru educația incluzivă.



În a patra zi a perioadei de mobilitate s-au cercetat unele aspecte tradiționale ale regiunii, concomitent cu proiectarea unui plan de lecție care să se poată desfășura în parcul feroviar, și în care elevii să fie implicați în diverse activități în aer liber. Un aspect important a fost luarea în considerare atât a ecologiei, dar și analiza/ asigurarea incluziunii spațiului și a oamenilor cu cerințe educative speciale. Ziua a continuat cu o vizită la Școala Primară Nr. 10 din Kalamata, urmată de ateliere de educație incluzivă referitoare la elevii cu CES. Au fost dezbătute aspecte legate de rolul părinților în progresul educațional, obiectivele și beneficiile educației incluzive. Cea de-a cincea zi a fost dedicată activităților practice de predare, începând cu studiul de caz al multiculturalismului în context, *Cazul anticului Messini*. În ultimele două zile ne-am axat pe lecții și activități diferențiate, abordând probleme de comportament, am pregătit articole și materiale pentru a exersa noile cunoștințe, s-au susținut prezentări de grup, evaluare și obținerea de certificate.

Această mobilitate a dezvoltat și îmbogățit abilități de comunicare pentru utilizarea limbii române și engleze în scopuri academice, competențe digitale, ne-a învățat cum să predăm în echipe și în aer liber, ne-am dezvoltat competențe sociale și civice în contextul european, ne-a asigurat de propriul potențial de a iniția și desfășura schimbări la instituțiile de proveniență. S-au îmbunătățit capacitatea de conștientizare culturală și exprimare prin găsirea de conexiuni pentru a înțelege cultura Uniunii Europene, dar s-au dezvoltat și competențe profesionale, cum ar fi proiectarea, gestionarea și implementarea învățării în aer liber și în amplasamente informale, profitând de istoria locală, folosind terenuri în aer liber și de patrimoniu ca oportunitate pentru toți elevii, precum și adaptarea lecțiilor la diferite nevoi ale participanților. Formatorii

proiectului au fost: Giota Gatsi, care s-a ocupat de incluziune și diversitatea culturală, Kalliopi Makraki pentru IT și incluziune, Vassilis Petridis pentru includerea persoanelor cu nevoi speciale și educație



specială, precum și Vassiliki Malama pentru nevoi speciale în contexte incluzive și exclusive,

toate organizate de Yanis Papadopoulos prin Areadne Lifelong Learning Centre.

Chiar dacă instructorii au fost foarte bine pregătiți, Vassiliki mi-a atras atenția în mod special. Ea ne-a vorbit despre diverse aspecte teoretice și practice, dar lucrul care mi-a plăcut cel mai mult a fost faptul că ea a oferit diverse articole științifice suplimentare despre educația incluzivă, sugerând totodată o listă de filme care ar oferi un bun punct de plecare pentru diverse dezbateri educative în sala de clasă. Câteva dintre exemplele sale au fost: *Matilda*, *The Wonder*, *Social Network*, *The theory of everything*, *Ben Carson's story*, *Les campeones*, *The teacher*, *Gangsta's paradise*, *The parasites*, *Black swan*, *Black balloon*, *Girl interrupted*, *Rain man*, *Forest Gump*, *Freedom's writer*, *My name is Sam* și *Stars on Earth*. Fiind deja un fan al folosirii videoclipurilor și filmelor în procesul de predare și fiindcă am folosit deja câteva din filmele listate, aceste sugestii m-au impulsionat să folosesc și mai multe materiale video, dacă nu chiar toate din lista oferită, pentru viitoarele demersuri didactice.

Experiența acumulată în urma acestei mobilități Erasmus + a fost una foarte pozitivă, cu acces la o multitudine de informații și resurse educaționale noi, precum și la diferite activități și prezentări practice, ceea ce este benefic atât la nivel personal, îmbogățind metoda personală, dar și la nivel instituțional, profesorii școlii unde predau având acces la aceste resurse educaționale europene.



KALAMATA 2020 – O EXPERIENȚĂ MEMORABILĂ!

Prof. Iulia BUCURENCIU

Școala Gimnazială Nr. 40 Aurel Vlaicu Constanța

Curs de formare și dezvoltare profesională: *Towards the Inclusive Classroom: Best Practice Formator:* Areadne Lifelong Learning Centre, Kalamata, Grecia

Perioada: 09.02 - 15.02.2020

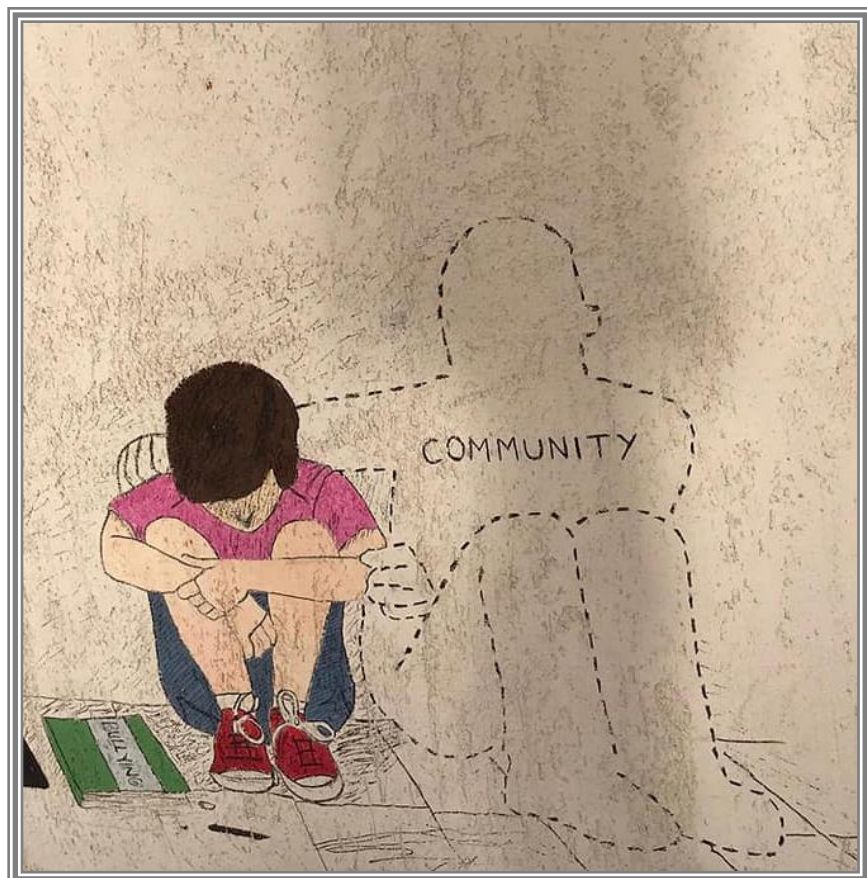
Nu știu alții cum sunt, dar eu... am fost fascinată de Ellada de când mă știu... Desigur, prima mea ieșire din țară a fost în Grecia – Atena, Acropole, cetatea Dion, muntele Athos... vis devenit realitate, iar realitatea – peste toate așteptările! Reîntâlnirea prilejuită de participarea la cursul *Towards the inclusive classroom* a completat perfect vechile impresii. Am petrecut o săptămână frumoasă, organizată de profesioniști, oameni deschiși, prietenoși, cooperanți, implicați. Am învățat de la specialiști, am făcut schimb de experiență și opinii și am concluzionat că educația incluzivă ne implică pe toți – educatori, educabili, familii, comunitate, decidenți – și succesul rezidă în participarea conștientă și responsabilă a noastră, a tuturor.

Au fost șapte zile pline, de neuitat! Am trăit cu bucurie fiecare experiență pregătită de organizatori sau oferită firesc de către localnici! Pe unele le pot regăsi și în calitate de turist; pentru altele, însă, sunt



recunoscătoare civilizației milenare a acestui popor și iscusinței pedagogice a formatorilor. Mă gândesc la cele câteva ore petrecute în Messini – o extraordinară întoarcere în timp, o explorare

amănunțită a vieții (aproape moderne) a acelor locuitori, cu mii de ani în urmă: zidul fortificat, teatrul antic, instalația de alimentare cu apă, Agora, baia publică, templul lui Asclepios, stadionul... Am revenit acasă mai bogată în impresii valoroase, experiențe împărtășite, sentimente copleșitoare, aspirații de perfecționare, dorința de a trece Grecia pe lista destinațiilor preferate!...



MANAGEMENT EDUCAȚIONAL ȘI LEADERSHIP ȘCOLAR

Prof. Cosmina TIFU

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Delfinul* Constanța

Curs: *Educational Management & School Leadership*

Formator: Areadne Lifelong Learning Centre Kalamata, GRECIA

Perioada: 09.02. - 15.02.2020

Stimulativ, creativ și eficient sunt primele cuvinte care îmi vin în minte atunci când mă gândesc la cursul la care am participat. Cursul în sine a fost astfel conceput pentru a promova colaborarea între participanți și s-a bazat pe metode active pentru că așa cum știm cu toții, munca (individuală sau în grup) rămâne cel mai bun profesor al fiecăruia. Informațiile furnizate au fost foarte bine structurate, iar activitățile desfășurate au oferit tuturor posibilitatea de a-și îmbunătăți competențele lingvistice și sociale. Participarea la curs m-a făcut să înțeleg că îmbinarea echilibrată a acestor două principii constituie baza creării unui mediu educațional eficient, capabil să se adreseze tuturor beneficiarilor și să aducă laolaltă școala, familia și comunitatea pentru scopul comun al dezvoltării.

Dintre temele abordate pe parcursul activităților, “Managementul conflictului” a fost cea care mi-a atras cel mai mult atenția. Conflictul, din punctul meu de vedere, reprezintă o modalitate neconstructivă de exteriorizare a anumitor emoții negative. În urma dezbaterilor purtate, a studiilor de caz prezentate și a activităților practice am învățat cum pot acționa astfel încât un conflict existent să capete valențe pozitive. Un bun



manager va ști să asculte fiecare parte implicată și să fie obiectiv.

Vizita la Școala de muzică “Maria Callas” ne-a repus în contact cu elevii și cu universul școlar specific fiecărei instituții, iar activitățile de formare pe tema managementului eficient al școlii mi-au dat posibilitatea de a experimenta și dezvolta noile aptitudini.

Deosebit de importantă mi s-a părut și oportunitatea de a îmi îmbunătăți cunoștințele referitoare la sistemele de educație din celelalte țări participante și de a afla despre bune practici internaționale.

Dincolo de dezvoltarea competențelor manageriale, întreaga experiență a presupus și contactul cu lumea specifică Kalamatei. Furnizorul de formare ne-a oferit o minunată experiență culturală în centrul istoric al Kalamatei, precum și posibilitatea de a exersa cațiva pași de dans tradițional grecesc. Excursia la Ancient Messini, un



oraș stravechi situat în mod pitoresc pe o colină, a punctat foarte bine aspectul multiculturalității și avantajele acestuia.

Toți participanții la curs au obținut Certificatul EQC de nivel 7, însoțit de un supliment Europass Certificate cu 10 puncte transferabile ECVET - competențe și abilități de management educațional.

Consider că obiectivele cursului au fost realizate atât timp cât toți cei ce au participat vor aplica, măcar o parte din cunoștințele și aptitudinile dobândite, în mediul educațional și școlar din care fac parte!



MANAGEMENT versus LEADERSHIP ÎN EDUCAȚIE

Prof. Ionel DEDU

Școala Gimnazială Viceamiral Ioan Murgescu Valu lui Traian

Curs: *Educational Management & School Leadership*

Formator: Areadne Lifelong Learning Centre Kalamata, GRECIA

Perioada: 09.02. - 15.02.2020

Managementul educațional vizează modul de funcționare și conducere a organizației educaționale. Multitudinea aspectelor managementului educațional au fost dezbătute și la cursul la care am participat, în perioada 09-16.02.2020, în localitatea Kalamata din Grecia. Cursul a cuprins aspecte privind managementul educațional un proces planificat, organizarea și conducerea activităților în cadrul școlii, utilizarea eficientă a resurselor umane și materiale pentru îndeplinirea obiectivelor școlii. În urma participării la curs am concluzionat că racordarea activităților și a sarcinilor manageriale la scopurile și obiectivele instituției de învățământ, trebuie să fie întotdeauna o prioritate. Este esențial ca managementul să fie orientat pe atingerea obiectivelor educaționale, dezbătute și asumate de școală și de comunitate. De aceea, legătura dintre management și scop trebuie să fie clar definită.

Cursul a cuprins și domeniul leadership educațional. Acesta presupune acțiuni ale unor oameni, direcționate spre atingerea unor scopuri, ceea ce implică luarea unor inițiative și asumarea unor riscuri.

Dezbaterile din timpul cursului au arătat că leaderul are un rol vital în crearea condițiilor pentru atingerea succesului la toate nivelurile educației. O mare atenție am acordat-o activităților prin care am descoperit asemănările și deosebirile dintre un leader educațional și un manager educațional. Astfel, în urma parcurgerii acestui curs, consider că diferența cea mai importantă dintre un manager și un leader constă în modul de abordare diferit în ceea ce privește motivarea membrilor organizației pentru a-și realiza obiectivele. Competențele dobândite la acest curs se vor reflecta în activitatea mea, pe care o desfășor ca director.

EFT – EMOTIONAL FREEDOM TECHNIQUES

TEHNICI DE ELIBERARE EMOȚIONALĂ

Prof. Daniela PETROȘAN

Școala Gimnazială Viceamiral Ioan Murgescu Valu lui Traian

Curs: *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*

Formator: Cervantes Training, Alcalá de Henares Madrid, SPANIA

Perioada: 29.02 – 06.03.2020

Cursul de formare și dezvoltare profesional, *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*, susținut de Cervantes Training SL în Alcalá de Henares, Spania, în perioada 29.02 - 06.03.2020 a abordat teme:

- ✓ Politicile Uniunii Europene privind abandonul școlar timpuriu;
- ✓ EFT – *Emotional Freedom Techniques (Tehnici de eliberare emoțională)* și utilizarea lor pentru reducerea abandonului școlar timpuriu.

Ținând cont că reducerea părăsirii timpurii a școlii este una dintre prioritățile cadrului strategic Europa 2020 pentru educație și formare și Erasmus+, în prima zi de curs au fost dezbătute prioritățile europene, politicile, măsurile și planurile europene pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii, au fost organizate ateliere practice despre părăsirea timpurie a școlii (ESL). Noutatea cursului a constat în faptul că a introdus participanții în tehnicile de psihologie energetică (EPT) și în tehnicile de eliberare emoțională (EFT), cu accent pe utilizarea acestor instrumente în școală. Una dintre cele mai eficiente metode de rezolvare a problemelor este terapia numită *Tehnici de Eliberare Emoțională (EFT)*, fondată de Gary Craig, conform căruia: *Calitatea vieții unei persoane este direct legată de sănătatea sa emoțională, iar aceasta din urmă reprezintă fundația pe care se sprijină încrederea în sine. Încrederea în sine este trambulina pentru realizări în orice domeniu al vieții.*

EFT constă în stimularea punctelor de pe meridianele energetice ale corpului, prin lovirea ușoară cu degetele, în timp ce se rostesc propoziții și cuvinte specifice pentru eliberarea

de o emoție (anxietate, furie, frică, fobie), de probleme fizice (durere, leziuni, alergii), de performanță (școlară, sportivă, profesională), de dezvoltare personală (stimă de sine, succes, relații). Prin acest proces sunt înlăturate blocajele energetice și este restabilită circulația naturală a energiei.

Cum se aplică EFT

Identificați o problemă emoțională, mentală sau fizică. Concentrați-vă și denumiți emoția, gândurile sau senzația fizică pe care o experimentați.

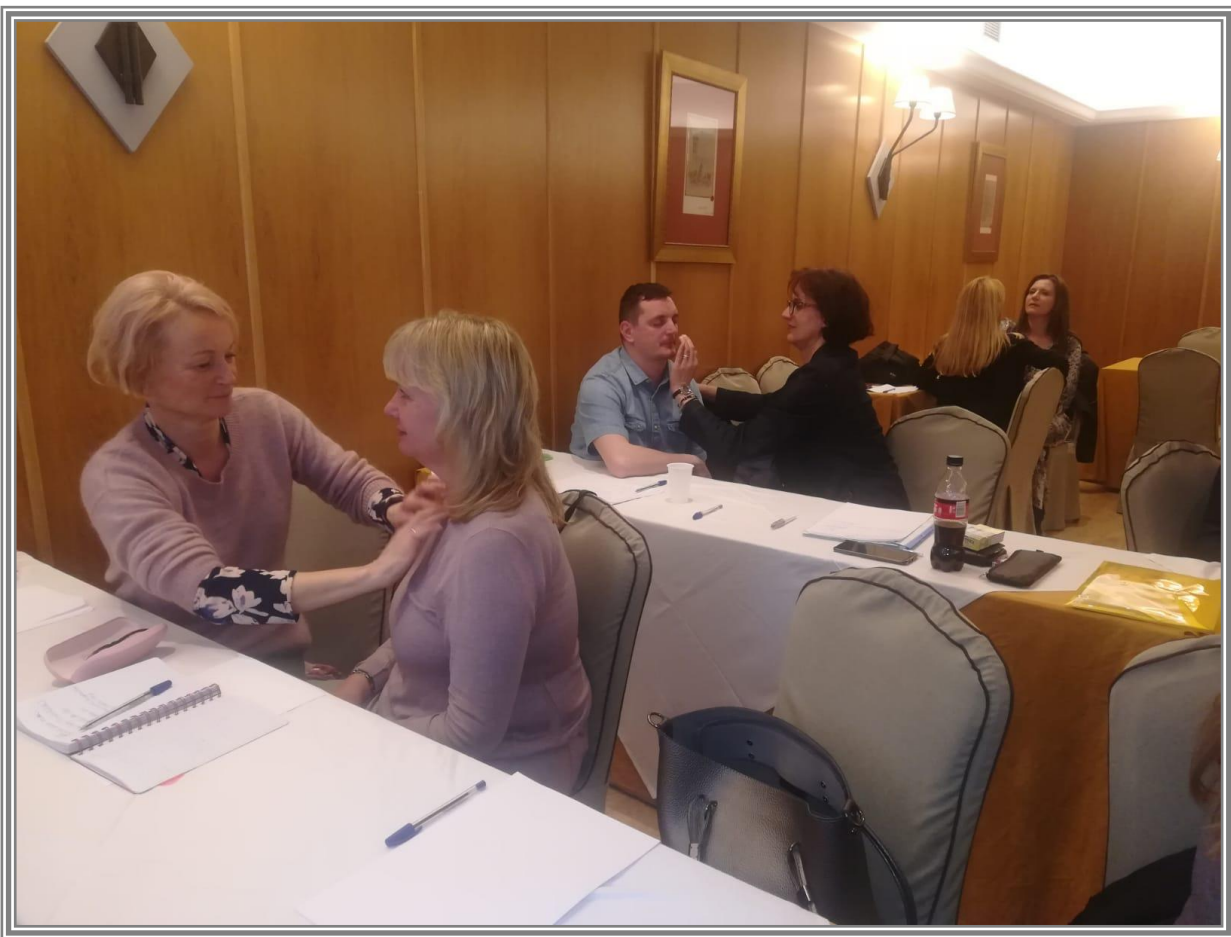
Fraza de tapping – Declarația de configurare

Declarația de configurare constă în identificarea a ceea ce te deranjează (afirmând problema) și apoi afirmarea auto-acceptării. Multor persoane le este greu să spună *mă accept complet pe mine*. Este bine să o spui, chiar dacă nu crezi. De asemenea, este util să se spună declarația de acceptare cu accent dacă este necesar: *Chiar dacă eu ____ (precizez problema) ____, încă mă accept profund și complet*.

Exemplu de precizare a problemei: *Deși am această mânie la ____ când mă gândesc la ____ Chiar dacă mă doare genunchiul când merg la plimbări ____*



Profesorii pot face EFT cu întreaga clasă pentru a reduce nivelul de stres, teama de examene, comportament agresiv, lipsa de cooperare între elevi, dar trebuie să se solicite permisiunea familiilor elevilor și/ sau autorităților competente. Un element important a fost înțelegerea relației dintre stres și sănătatea fizică și psihică și au fost dezbătute problemele de sănătate predominante în cadrul profesiei didactice. Participanții au învățat gestionarea și reducerea nivelului de stres, care îmbunătățește nu numai sănătatea generală, ci și interacțiunea cu elevii și colegii, prin aplicarea tehnici de psihologie energetică pentru a reduce părăsirea timpurie a școlii.



PĂRĂSIREA TIMPURIE A ȘCOLII CA PRIORITATE EUROPEANĂ

Prof. Ana Adina PETROȘAN

Școala Gimnazială Nr. 40 Aurel Vlaicu Constanța

Curs: *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*

Formator: Cervantes Training, Alcalá de Henares Madrid, SPANIA

Perioada: 29.02 – 06.03.2020

Proiectul *Teacher competences in an era of change*, aprobat în anul 2019, are drept scop creșterea calității serviciilor educaționale prin dezvoltarea competențelor profesionale și personale ale personalului didactic, prin cursuri finanțate de Programul Erasmus+, necesare reducerii abandonului școlar, îmbunătățirii rezultatelor școlare a elevilor din grupurile de risc și crearea unui mediu pozitiv în școală.

Părăsirea timpurie a școlii (ESL) este o preocupare pentru societate și economie. Aptitudinile și competențele dobândite în învățământul secundar superior sunt considerate importante pentru intrarea cu succes pe piața forței de muncă și drept fundament pentru oportunități de învățare și formare ulterioară. Aceste abilități și competențe ajută la pregătirea tinerilor pentru viață, dezvoltând potențialul în fiecare persoană, astfel încât să devină cetățeni împliniți și activi. Cu toate acestea, 11,1% dintre copiii între 18 și 24 de ani au părăsit educația și instruirea fără a finaliza un program secundar superior, conform datelor Eurostat 2014. Cei născuți în străinătate au, în medie, de două ori mai multe șanse să părăsească sistemul de învățământ și formare timpuriu în comparație cu indivizii născuți nativ. Aproximativ 60% dintre acești părinți sunt șomeri sau inactivi și se confruntă cu dezavantaje sociale și economice pe termen lung. Este bine documentat faptul că părăsirea timpurie din educație și formare profesională duce la



reducerea șanselor de angajare și la creșterea probabilității de șomaj, sărăcie și excludere socială. La nivel european, nevoia de a reduce părăsirea timpurie a școlii a fost evidențiată în strategia Europa 2020. Una dintre cele cinci ținte ale sale este reducerea ratei ESL la mai puțin de 10% până în 2020. În 2011, Consiliul a adoptat o recomandare privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii, iar aceasta menționa ca statele membre să pună în aplicare abordări politice intersectoriale. Aceste abordări se axau pe măsuri de prevenire și de intervenție, precum și de „compensație” prin care elevii care au părăsit școala să fie motivați să își reia studiile. Potrivit Recomandării Consiliului din 2013 privind Garanția pentru tineret, statele membre trebuie să garanteze că, în termen de 4 luni de la părăsirea școlii sau de la intrarea în șomaj, persoanele sub 25 de ani primesc oferte de angajare, de formare, de stagiu sau de ucenicie de calitate. În același document, statelor membre li se recomandă să ofere posibilități de educație și formare tinerilor care nu dispun de calificări suficiente.

Comisia Europeană a lansat, în iunie 2016, Noua agendă pentru competențe în Europa. În acest context, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, în decembrie 2016, inițiativa privind parcursul de actualizare a competențelor în care le recomandă statelor membre să le ofere adulților de peste 25 de ani parcursuri flexibile, astfel încât aceștia să poată merge din nou la școală și/sau să obțină calificări echivalente ciclului superior din învățământul secundar. Inițiativa ar putea presupune recunoașterea și validarea învățării informale și nonformale, de exemplu a competențelor dobândite la locul de muncă. Este esențial ca toți profesorii să înțeleagă rolul lor cheie în susținerea elevilor în continuarea studiilor, să identifice dificultățile de învățare într-o etapă incipientă și să ia măsurile pentru a le înlătura. De asemenea, trebuie să fie conștienți de impactul și influența familiilor în procesul de învățare și să încurajeze implicarea părinților în viața școlii.



ACUPUNCTURĂ PSIHOLOGICĂ

Prof. Mariana-Geanina ZAHARIA

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă *Albatros*

Curs: *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*

Formator: Cervantes Training, Alcalá de Henares Madrid, SPANIA

Perioada: 29.02 – 06.03.2020

În urma absolvirii cursului de formare am cunoscut oameni noi, locuri noi și am descoperit tehnici noi care m-au ajutat să mă familiarizez cu metode moderne ce pot fi folosite în activitatea didactică. Totul a pornit de la ideea că ne aflăm într-un moment în care elevii au mare nevoie de noi, iar noi trebuie să îi înțelegem și să venim în sprijinul lor. Cursul pe care l-am urmat a avut ca obiectiv general exact dezvoltarea abilităților în privința folosirii tehnicilor de a elimina blocajele bio-energetice din organism. Metoda EFT (*Emotional Freedom Techniques*) este o formă modernă de acupunctură psihologică ce se bazează pe localizarea și presarea meridianelor de energie (aceleași ca în acupunctura chinezească tradițională), fără a apela însă la ace. Punctele de energie sunt atinse cu vârful degetelor.

Prima întâlnire cu formatorii grupului a avut loc sâmbătă, 29 februarie. A fost o seară deosebită deoarece i-am cunoscut pe viitorii colegi, din țări precum Turcia, Spania, Norvegia, Grecia și România, descoperind oameni care erau foarte interesați de munca de la catedră, dornici să afle lucruri noi și să învețe să le aplice în activitatea lor. Ziua de duminică a început cu vizitarea micii localități în care ne aflăm, Alcalá de Henares, Madrid, Spania. Ne-am întâlnit cu toții în Piața din Alcalá, unde în mijlocul ei tronează Monumentul lui Miguel Cervantes. Am vizitat Universitatea care are o fațadă superbă, aici anual pe data de 23 aprilie, regele Spaniei acordă premiul literar Cervantes. Ea a fost fondată în anul 1499 de cardinalul Cisneros. Am vizitat Casa Memorială Cervantes, un exemplu magnific de arhitectură castelană, în fața căreia, pe o bancă sunt două statuete de bronz în mărime naturală ale lui Don Quijote și fidelului lui servitor Sancho Panza care discută aprins. Calle Mayor, este o stradă lungă care trece prin

mijlocul Pieței Cervantes, fiind recunoscută drept cea mai lungă stradă din Europa care are arcade pe ambele părți. Pe aceeași stradă este și Muzeul Arheologic, un fost Colegiu de Maici și numeroase mănăstiri de maici care sunt închise, acestea nu pot fi văzute deoarece nu ies din mănăstire niciodată și nici în mănăstire nu se poate intra. Tot orașul este plin de statui ale lui Don Quijote care se află, în general, la intersecția drumurilor. Am aflat de asemeni că orașelul este inclus în Patrimoniul UNESCO, are aproximativ 200 mii de locuitori dintre care 40 mii sunt români.

În zilele care au urmat ne-am familiarizat cu tehnica EFT care pornește de la principii similare acupuncturii și are în vedere emoțiile distructive și blocajele care ne afectează deopotrivă fizicul, mintea și spiritul și se înregistrează în sistemul meridian energetic. EFT combină tappingul (atingerile ușoare ale punctelor energetice) cu afirmații de factură pozitivă. Atât tappingul, cât și afirmațiile pozitive sunt menite să influențeze subconștientul, să mărească abilitatea de autovindecare a individului, să elimine blocajul din sistemul bioenergetic al organismului. Proba practică a cursului a presupus atingerea și apăsarea ușor cu vârful degetelor a punctelor următoare, de mai multe ori (5-7 ori), de sus în jos, păstrând ordinea următoare: punctul situat între sprâncene, chiar la baza nasului, punctul localizat în partea extremă a ochiului, punctul localizat sub ochi, punctul localizat sub nas (între nas și buza superioară), punctul localizat în bărbie (jumătatea ei), punctul localizat în claviculă, punctul localizat sub braț, punctul situate în interiorul încheieturii.

Ziua de vineri, 6 martie 2020, a încheiat cursul, cu acordarea certificatelor de absolvire. Această experiență a fost nu numai o extraordinară experiență educațională, ci și o excelentă ocazie să învățăm mai multe despre noi și despre alții. De la frumusețea orașului, până la amintirile minunate alături



de prieteni noi, nu am decât cuvinte de laudă. Mă bucur că am făcut această alegere și sunt convinsă că lucrurile învățate pe parcursul scurtei mele șederi acolo îmi vor fi de folos atât în ceea ce privește cariera profesională, cât și pe plan personal.

M-am întors acasă și primul lucru pe care l-am făcut a fost să împrumut de la bibliotecă o carte extraordinară pe care am citit-o cu foarte mult drag *Don Quijote de la Mancha* de Miguel Cervantes, ediția 1957. Tehnica EFT nu am aplicat-o încă pe elevi, ci doar pe familia și prietenii mei, dar abia aștept să împărtășesc experiența elevilor și colegilor mei. Acestea fiind spuse, vă recomand cu drag să alegeți Alcalá de Henares, Madrid, Spania pentru că veți avea parte de o surpriză deosebită, iar cei de la Cervantes se vor asigura că veți beneficia de experiența Erasmus în adevăratul sens al cuvântului.

Bibliografie

- <http://www.cervantestraining.eu/>
- <https://twitter.com/ErasmusTraining>
- <https://www.facebook.com/KA1.Learning.Mobility.Erasmusplus>
- <https://www.facebook.com/competenteleprofesorilorintroepocaaschimbarii/inbox/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=TRq8o1MEUtU>
- www.eft-alive.com



Ediția I

Nr. 1-2/ 2020

Constanța

ISSN 2734 – 4940

ISSN-L 2734 - 4940

Autorii articolelor își asumă integral conținutul materialelor trimise. Coordonatorii nu răspund pentru autenticitatea/ paternitatea articolelor semnate, această responsabilitate revenind implicit autorilor. Coordonatorii nu își însușesc punctele de vedere și opiniile autorilor, prezentate în articolele publicate.

Revista *Competențele profesorilor într-o epocă a schimbării* este o publicație serială online pe <https://isjctaproiecteeduc.wixsite.com/cp2s>